

Kommunereformen og Nasset kommune

Kan Nasset bestå som egen kommune?

TF-notat nr. 22/2015

Anja Hjelseth, Bente W. Sudbø, Marit O. Nygaard og Audun Thorstensen

Kolofonside

Tittel:	Kommunereformen og Nesset kommune
Undertittel:	Kan Nesset bestå som egen kommune?
TF-notat nr:	22/2015
Forfatter(e):	Anja Hjelseth, Bente W. Sudbø, Marit O. Nygaard og Audun Thorstensen
Dato:	18.05.2015
ISBN:	978-82-7401-807-5
ISSN:	1891-053X
Pris:	(Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforskning.no)
Framsidedfoto:	Telemarksforskning og istockfoto.no
Prosjekt:	Utredning kommunestruktur Nesset kommune
Prosjektnummer.:	20150430
Prosjektleder:	Anja Hjelseth
Oppdragsgiver(e):	Nesset kommune

Spørsmål om dette notatet kan rettes til: Telemarksforskning, Postboks 4, 3833 Bø i Telemark – tlf 35 06 15 00 – www.telemarksforskning.no

Forord

Telemarksforsking har fått i oppdrag fra Nesset kommune å vurdere hvorvidt Nesset, i lys av mål og forutsetninger for kommunereformen, kan bestå som egen kommune. Utredningen tar for seg områdene samfunnsutvikling, økonomi, tjenester og lokaldemokrati.

Denne utredningen kommer i tillegg til utredningen av kommunestruktur i Molde-regionen, hvor Nesset inngår i tre alternativer:

- Hele ROR – Molde + Aukra + Midsund + Vestnes + Rauma + Fræna + Eide + Nesset
- Romsdalshalvøya – Aukra + Eide + Fræna + Midsund + Molde + Gjemnes + Nesset
- Nesset + Sunndal

Anja Hjelseth fra Telemarksforsking har vært prosjektleder. Audun Thorstensen, Marit Owren Nygaard og Bente W. Sudbø har vært bidragsytere i arbeidet.

Bø, 18.05.15

Anja Hjelseth
Prosjektleder

Innholdsfortegnelse

- Innledning – side 5
- Samfunnsutvikling – side 13
 - Befolkningsutvikling – side 17
 - Næringsutvikling – side 22
 - Pendling og avstander – side 29
 - Samlet vurdering samfunnsutvikling – side 33
- Økonomi – side 37
 - Inntekter og økonomiske nøkkeltall – side 40
 - Økonomiske virkemidler i kommunereformen – side 47
 - Demografiske endringer – side 53
 - Effektiviseringsmuligheter – side 56
 - Samlet vurdering økonomi – side 62
- Tjenesteyting – side 66
 - Kompetanse og kapasitet – side 70
 - Interkommunalt tjenestesamarbeid – side 74
 - Valgfrihet – side 78
 - Framtidig tjenesteproduksjon – side 80
 - Effektiv tjenesteproduksjon og økonomisk soliditet – side 83
 - Samlet vurdering tjenesteyting – side 85
- Lokaldemokrati – side 90
 - Høy politisk deltagelse – side 95
 - Lokal politisk styring – side 99
 - Lokal identitet – side 102
 - Oppgavepotensial – side 104
 - Samlet vurdering lokaldemokrati – side 112
- Samlet vurdering «Nesset som egen kommune» – side 116
- Veien videre – side 125
- Referanser – side 133
- Vedlegg – side 134

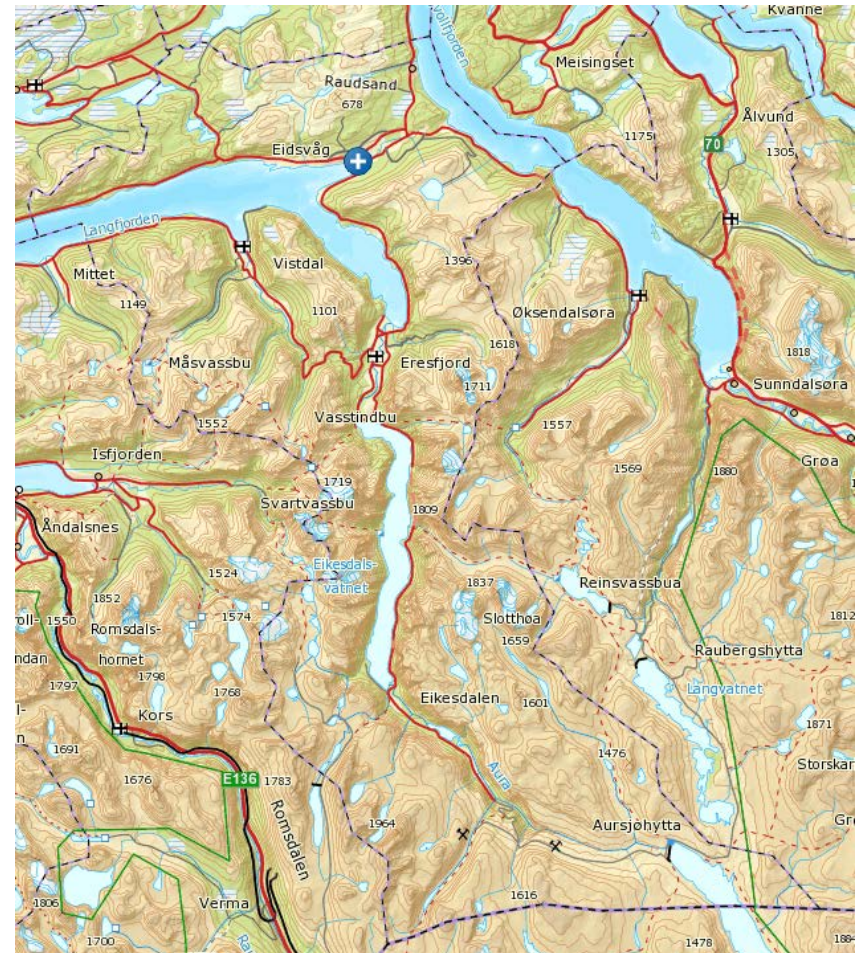
Innledning

Bakgrunn for utredningen

- Romsdal regionråd gjennomførte høsten 2013 et forprosjekt for interkommunalt samarbeid og alternativer for videre samarbeid i regionen. Et av tre delprosjekter var å videre analysere og vurdere samfunnskONSEKVENSER av ulike kommunestrukturændringer i Molde-regionen. I lys av kommunereformen ble en slik utredning satt i gang høsten 2014, med avslutning i mai 2015. Nesset kommune inngår i tre alternativer i denne utredningen:
 - Hele ROR – Molde + Aukra + Midsund + Vestnes + Rauma + Fræna + Eide + Nesset
 - Romsdalshalvøya – Aukra + Eide + Fræna + Midsund + Molde + Gjemnes + Nesset
 - Nesset + Sunndal
- I tillegg vedtok kommunestyret 12. januar at de ønsker en utredning av Nesset som egen kommune.
- Denne utredningen skulle gjennomføres etter samme opplegg og metodikk som utredningen i Molde-regionen. Det betyr at utredningen skal ta opp i seg premissene som gis sentralt fra Regjeringens ekspertutvalg for kommunereformen og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

Om Nesset kommune

- Nesset kommune har 3 001 innbyggere per 01.01.2014 og et samlet areal på 1 048 km². Kommunen grenser i vest til Rauma og øst til Sunndal og er kjent for Mardalsfossen.
- Nesset kommune omfatter 11 bygder; Eidsvåg (administrasjonssenteret), Eikesdal, Tjelle, Ranvik, Gusslås, Raudsand, Eidsøra, Boggestranda, Rød, Vistdal, Eresfjord.
- Kommunen har gode jordbruksbygder, noen mindre bedrifter innen industri og bergverk, og noe turisme.
- Nesset har god veiforbindelse (Rv. 62) med Molde og Sunndalsøra og videre til Oppdal og Dovrebanen.

Oversiktskart over Nesset kommune hentet fra Norgeskartet.no

Om kommunereformen

- Kommunereformen skal legge til rette for at flere kommuner slår seg sammen. Færre og større kommuner skal gi bedre kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver, gi bedre muligheter til å utvikle bærekraftige og gode lokalsamfunn, samt ivareta viktige frivillige oppgaver. Som et generelt prinsipp skal reformen legge grunnlaget for at alle kommuner kan løse sine lovpålagte oppgaver selv.
- Regjeringen framhever følgende overordnede mål med kommunereformen:
 - Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Bærekraftig og robuste kommuner
 - Styrket lokaldemokrati
- Kommunene har fått et utredningsansvar når det gjelder framtidig kommunestruktur.

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget for kommunereformen ble nedsatt 3. januar 2014. Den første delrapporten ble levert 31. mars 2014, og inneholdt kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta dagens kommunale oppgaver. Andre delrapport kom 1. desember. Denne delrapporten tok for seg flere regionale og statlige oppgaver som utvalget med utgangspunkt i kriteriene fra delrapport 1 har vurdert om kan overføres til kommunene.
- Tabellen under viser samfunnsmessige hensyn og kriterier for de fire ulike rollene kommunen har som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Det er blant annet tatt utgangspunkt i disse kriteriene når det er laget et vurderingssystem for utredning av kommunestruktur i Molde-regionen.

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
TJENESTEYTING		SAMFUNNSUTVIKLING	
Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet Statlig rammestyring	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse
MYNDIGHETSUTØVELSE		DEMOKRATISK ARENA	
Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse	Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring

Ekspertutvalgets kriterier for god kommunestruktur

Metode og gjennomføring

- Denne utredningen har kommet som en tilleggsbestilling til utredningen av en rekke kommunestrukturalternativer for Romsdal regionråd. Metodikken for vurdering av «Neset som egen kommune» har derfor tatt utgangspunkt i det samme vurderingssystemet som er brukt i den utredningen. Vurderingssystemet, og kriteriesettet, er det redegjort for på de neste sidene.
- Videre omfatter utredningen ulike problemstillinger som krever ulike typer data og ulike metodiske innfallsvinkler. Som grunnlag for å beskrive en del sentrale utviklingstrekk i kommunen knyttet til befolkningsutvikling, næringsutvikling, pendling og tjenesteproduksjon, er det tatt utgangspunkt i eksisterende statistikk fra SSB, Møre og Romsdal fylkeskommune og nykommune.no.
- For å danne oss et godt bilde av situasjonen i kommunen, ble det 4. november 2014 gjennomført intervju med rådmann, administrative ledere og politikere (ordførere, varaordførere, leder for opposisjonen) i Neset kommune. Intervjuene berørte tema som tjenestetilbud, økonomi, samfunnsutvikling, lokaldemokrati, samt synspunkt på ulike sammenslåingsalternativ.
- Ved hjelp av det internettbaserte spørre- og rapporteringssystemet SurveyXact har vi gjennomført en spørreundersøkelse for å innhente synspunkter fra politikere (kommunestyret, eldreråd og ungdomsråd), administrativ ledelse og tillitsvalgte. Spørsmålene berørte synspunkt om blant annet organisering/bemanning, fagmiljø, rekruttering, tjenestekvalitet, økonomi og lokaldemokrati, samt sammenslåingsalternativ.
- Spørreundersøkelsen ble sendt til 697 respondenter i Molde-regionen, og den ble gjennomført i perioden 22.01.15 – 20.02.15. Det ble sendt to purringer (29.01 og 10.02). Av de 697 respondentene som fikk tilsendt spørreskjemaet, var det 26 kom i retur grunnet feil e-post, e-postfilter eller lignende. Det reelle utvalget utgjør dermed 671 respondenter. Blant disse er det 410 som (helt eller delvis) har gjennomført undersøkelsen, og 261 som ikke har gjennomført. 355 respondenter har status som gjennomført, dvs. en svarprosent på 53 prosent.
- Antall respondenter fra ungdomsråd og eldreråd er såpass få at vi ikke har skilt ut resultater fra disse i analysene. Resultatene er oppsummert ved hjelp av gjennomsnitt. Respondentene er bedt om å vurdere ulike påstander fra en skala 1-6, det vil si at et gjennomsnitt under 3,5 ikke gir støtte til påstanden. Et gjennomsnitt over 3,5 gir støtte til påstanden.

Vurderingssystem i Molde-regionen

Utredningstema	Vurderingskriterium	Høyest poengscore
Samfunnsutvikling	Befolkningsgrunnlag	20
	Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	10
	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	20
	Kommunesenter	10
	Avstand til kommunesenter	10
	Næringsstruktur	10
Økonomi	Økonomiske virkemidler	20
	Netto driftsresultat	10
	Frie inntekter, 1 – 15 år	20
	Frie inntekter, etter 20 år	10
	Effektiviseringsgevinster adm.	20
	Effektiviseringsgevinster tjenester	10
	Endring i konsesjonskraftsinntekter	5
	Endring i demografikostnader	5
Tjenesteyting	Befolkningsgrunnlag	20
	Interkommunalt samarbeid	20
	Kapasitet og kompetanse	10
	Modeller for tjenesteyting	10
	Valgfrihet, distanse og framtidig tjenesteproduksjon	20
	Effektiv tjenesteproduksjon	10
	Økonomisk soliditet	10
Lokaldemokrati	Valgdeltagelse	10
	Størrelse på kommunestyret	10
	Politisk representasjon	10
	Innbyggermedvirkning	10
	Kompetanse, kapasitet og politisk handlingsrom	10
	Interkommunalt samarbeid	10
	Lokal identitet	10
	Oppgavepotensial ved større kommuner	20
	Behov for tiltak for styrket lokaldemokrati	10

Kriteriesett

- For å vurdere Nasset som egen kommune har vi tatt utgangspunkt i kriteriesettet på forrige side, og de samme tersklene for poenggiving som er brukt i utredningen mot Molde-regionen i den grad det er mulig. Den totale poengsummen for hvert av utredningstemaene er den samme som i rapportene i Molde-regionen.
- Det er noen av kriteriene som ikke er inkludert siden de ikke er like relevante når vi vurderer én kommune, og ikke sammenslåing av flere. Disse er:
 - Kommunesenter (under samfunnsutvikling)
 - Effekt på frie inntekter ved sammenslåing 1-15 år – i prosent av brutto driftsinntekter (under økonomi)
 - Effekt på frie inntekter ved sammenslåing etter 20 år – i prosent av brutto driftsinntekter (under økonomi)
 - Ulike modeller for lokalisering av administrasjon og spesialiserte tjenester (under tjenesteyting)
 - Behov for tiltak for styrker lokaldemokrati (under lokaldemokrati)
- Kriteriesetter er forklart mer inngående under hvert delkapittel med poengsummer og terskler for å oppnå ulike «smileys».

Samfunnsutvikling

Samfunnsutvikling i kommunene

- Kommunene har en sentral rolle når det gjelder å skape en helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. I analyser av kommunenes rolle som samfunnsutviklingsaktør er det vanlig å legge til grunn en vid definisjon av samfunnsutvikling, noe som innebærer innsats på en rekke områder.
- En viktig målsetting med en kommunesammenslåing er å få en mer handlekraftig kommune som kan spille en større rolle som samfunnsutvikler både lokalt og regionalt. Dette er bl.a. avhengig av kommunenes evne til å drive god og effektiv planlegging og legge til rette for aktiv oppfølging av dette arbeidet. Dette forutsetter også at kommunene har tilstrekkelig kompetanse og ressurser både til arealplanlegging, næringsarbeid, kulturtiltak, nettverksbygging og etablering av gode partnerskap.
- I mange kommuner er det vanskelig å drive en helhetlig og langsiktig planlegging fordi kommunegrensene ikke automatisk samsvarer med bo-, arbeids- og serviceregioner, ensartede naturområder osv. Dette kan føre til ugunstige planer og investeringer som kunne vært unngått dersom større områder hadde blitt sett i sammenheng.
- En viktig målsetting for kommunene er å stimulere til næringsutvikling og økt sysselsetting. Dette er noe som også krever kompetanse, evne til nettverksbygging, gode planer og god infrastruktur. Dersom flere kommuner innenfor den samme bo-, arbeids- og serviceregionen driver næringsrettet arbeid på hver sin måte, er det fare for at kommunene ender opp med konkurrerende tiltak i stedet for tiltak som støtter og bygger opp om hverandre. Dersom forutsetningene ellers er til stede, kan en samlet næringspolitikk hjelpe til med å styrke grunnlaget for næringsutviklingen i hele regionen.
- En større kommune står sterkere når det gjelder muligheter til å skaffe utviklingsmidler, trekke til seg nye virksomheter (både offentlige og private) og delta i samarbeids- og utviklingsprosjekt både nasjonalt og internasjonalt. Det er en klar styrke å kunne tale til omverdenen med en felles stemme, i stedet for å krangle seg imellom.

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Samfunnsutvikling	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	<ul style="list-style-type: none">• Funksjonelle samfunnsutviklingsområder• Tilstrekkelig kapasitet• Relevant kompetanse

- Vi har i våre vurderinger benyttet disse kriteriene for å vurdere muligheten for å drive med samfunnsutvikling ved de ulike strukturalternativene.

Vurderingskriterier samfunnsutvikling

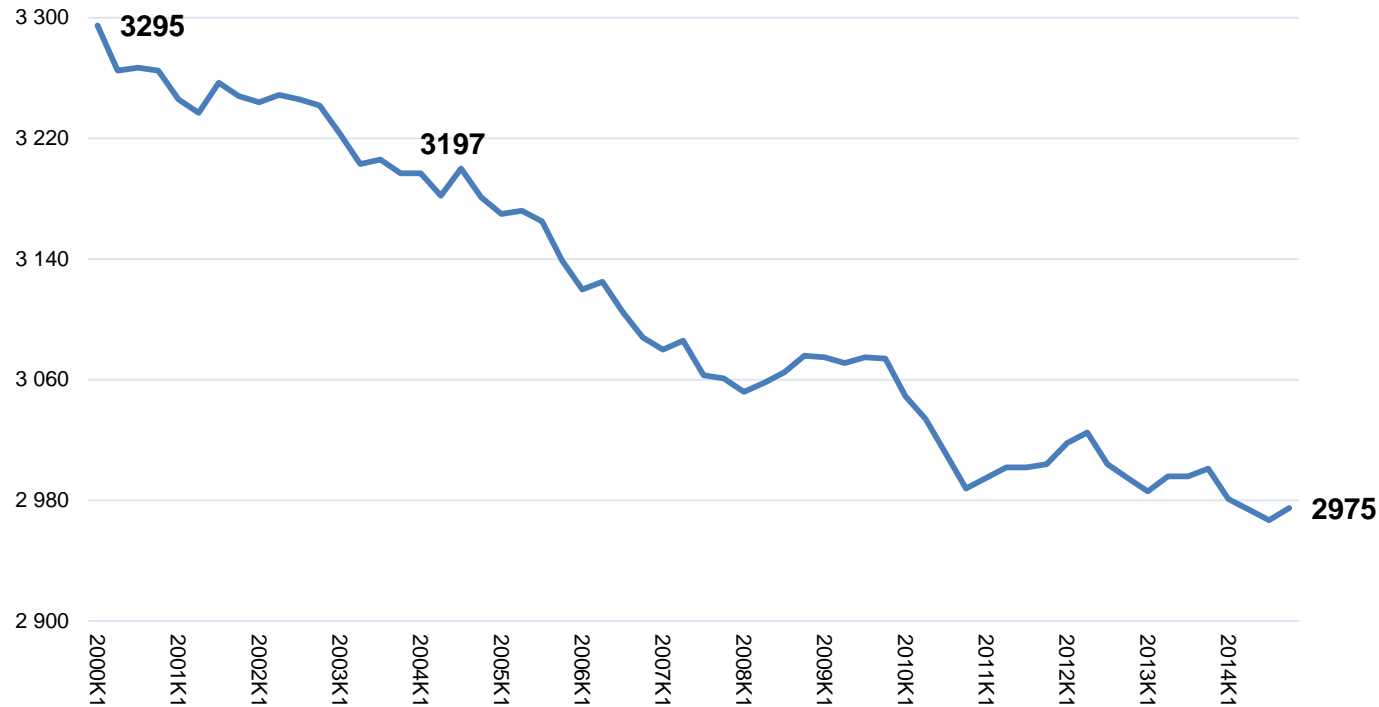
- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av samfunnsutvikling. Det er gjort en endring sammenlignet med vurderingene i Molde-regionen. Kriteriet om kommunesenter er tatt bort, dette var brukt for å vurdere om det var et naturlig kommunesenter i en ny kommunene eller om det kunne være en kilde til konflikt. Vi har tar utgangspunkt i at det ikke er aktuelt for Nesset å vurdere å flytte kommunesenteret som en del av kommunereformen.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finner du under samlet vurdering samfunnsutvikling.

Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Befolkningsstørrelse	Regjeringens ekspertutvalg har anbefalt en kommunestørrelse på 15 – 20 000 innbyggere for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta rollen som samfunnsutvikler.	0-20
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Vi har sett på alder på kommuneplanene, samt årsverk i kommunen knyttet til samfunns- og arealplanlegging.	0-10
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Vi har sett på inndeling i bo- og arbeidsmarkedsregioner og pendlingsdata til nabokommune.	0-20
Avstand til kommunesenter	Avstand fra kommunesenteret til tettsteder/skoleområder i kommunen.	0-20
Næringsstruktur	Vi har sett på næringsstrukturen i kommunen, og vurdert om den er variert og om arbeidsplassene er i bransjer som har hatt vekst.	0-10

Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling 2000-2014

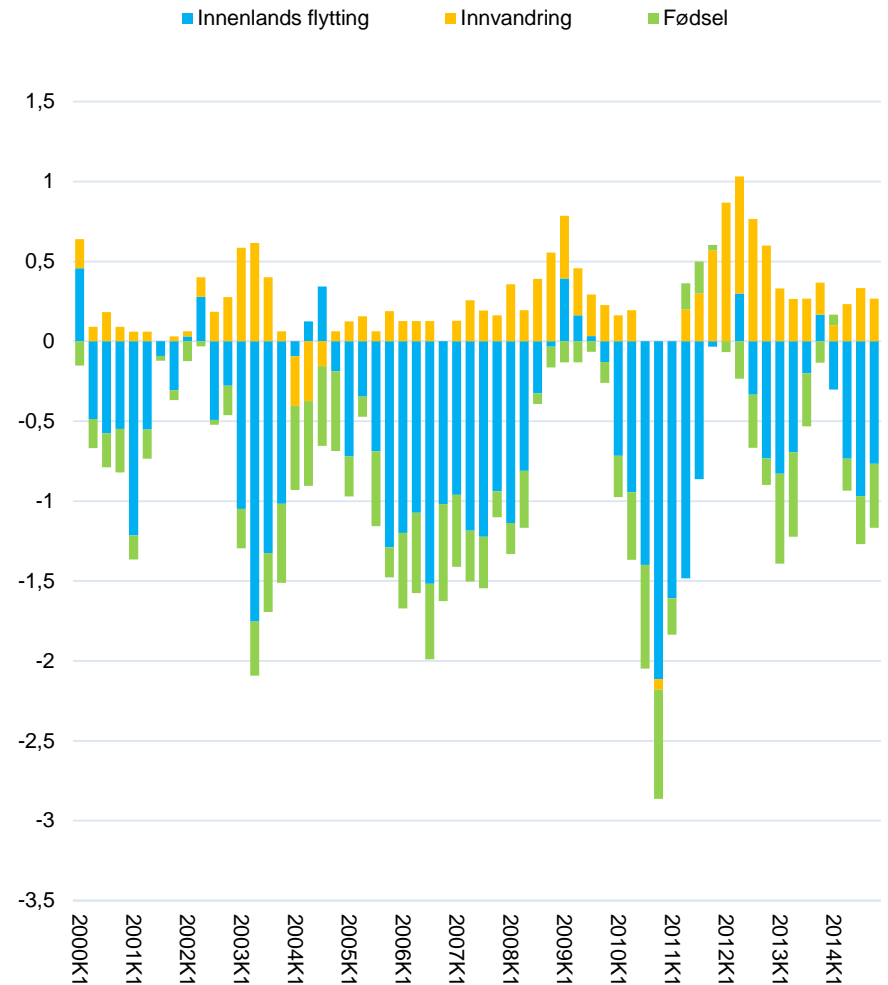
- Ved utgangen av 1. kvartal 2014 har Nesset kommune 2 975 innbyggere. Siden samme tidspunkt i 2000, har innbyggertall i blitt redusert med 320 personer. Det tilsvarer en nedgang på 9,7 prosent.
- Fra 2004 har nedgangen vært på 6,9 prosent. I samme periode var veksten i innbyggertallet på landsbasis 11,6 prosent.

Utvikling i folkekemenge fra 2000 til 2014, ved utgangen av 1. kvartal. Kilde: Telemarksforsking/SSB

Befolkningsutvikling dekomponert

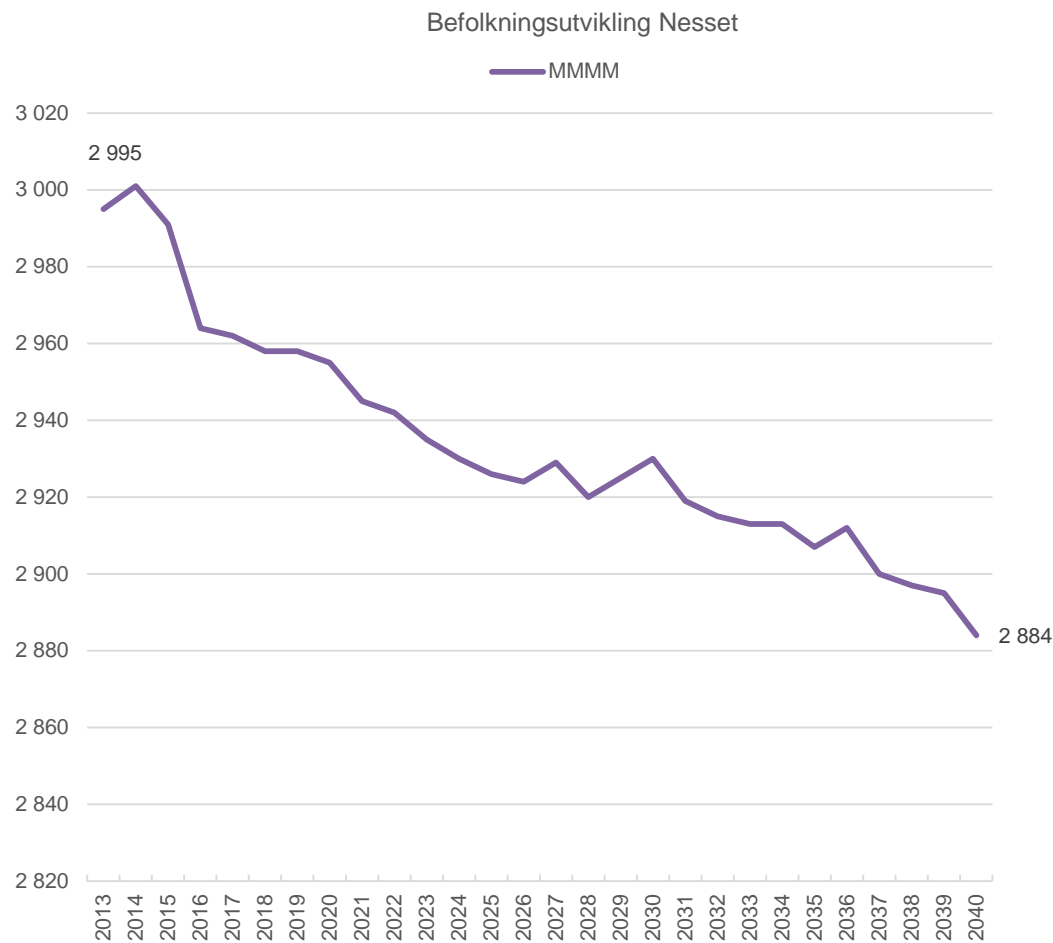
- Figuren til høyre viser befolkningsutvikling dekomponert på innenlands flytting, innvandring og fødsel. Hver stolpe viser den årlige endringen, og dette er målt hvert kvartal. Det er derfor overlappende perioder. Siste stolpe viser befolkningsendringen fra 31. desember 2013 til 31. desember 2014; nest siste viser endringer fra 31. september 2013 til 31. september 2014, osv.
- Det generelle bilde, med noen unntak, er at innenlands flytting og fødselsbalansen er negativ. Innvandring er stort sett positiv, men klarer ikke å demme opp for fødselsbalansen og innenlands flytting. Men innvandringen bidrar til at befolkningsutviklingen er mindre negativ.

Årlig prosentvis befolkningsutvikling dekomponert i innenlands nettoflytting, netto innvandring og fødselsbalanse. 2000-2014. Kilde: SSB/Telemarksforsking

Befolkningsutvikling fremskrevet

- SSB bruker tre ulike prognoser for befolkningsutvikling på landsbasis: Lav, middels og høy.
- Dersom vi tar utgangspunkt i middels utvikling, så er det forventet negativ befolkningsutvikling i Nesset fram mot 2040. Nedgangen er forventet å utgjøre 111 personer, det vil si en nedgang på 3,7 prosent.
- En vedvarende nedgang i folketallet vil være krevende for Nesset. Færre innbygger betyr mindre inntekter til kommunen, og endring i tjenestenivå eller tjenestestruktur for innbyggerne.

Framskrevet befolkningsvekst fra 2013 til 2040 – SSBs middelframskrivning (MMMM).
Kilde: SSB

Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse

Resultat fra *NIVI Rapport 2014:1 Kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene*, sier noe om landets kommuner sin kapasitet og kompetanse til å ivareta planlegging etter krav i plan- og bygningsloven.

Kapasitet er definert som «*kommunenes evne til å ivareta alle oppgaver og den saksmengden kommunene står overfor*». 61 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre til samfunnsplanlegging og 32 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre arealplanlegging. Et fagmiljø kan per definisjon minimum bestå av 2 personer, og det betyr at kun 28 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta arealplanlegging og kun 6 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta samfunnsplanlegging. Jo mindre kommunistørrelsene er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.

Kompetanse er definert som «*tilgang til personale med nødvendig formalkompetanse og/eller realkompetanse innenfor planlegging*». 82 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor arealplanlegging og 68 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor samfunnsplanlegging. Utdanningsbakgrunnen blant samfunns- og arealplanleggere i kommunene er variert, og et fellestrekk synes å være utfordringer i rekruttering av sivilingeniører, arkitekter og arealplanleggere.

Det ser ut til at landets kommuner gjennomgående har bedre kompetanse enn kapasitet. Men i små fagmiljø, eller der fagmiljø ikke eksisterer, kan det være svært utfordrende å opprettholde og utvikle fagkompetanse.

Vi har fått oppgitt fra Nettet kommune at de bruker omtrent 0,8 årsverk på arealplanlegging, og 0,4 årsverk på samfunnsplanlegging. Disse er fordelt på flere saksbehandlere.

I intervjuene kom det fram at Nettet kommune har behov for å styrke kapasiteten på plan og byggesak, og har både ønsker om å få et større fagmiljø og om å redusere sårbarheten. Videre er tilbakemeldingen at kommunen har behov for å styrke kompetansen på blant annet plansaker og utbygging. Kommunene har også utfordringer med å rekruttere ingeniører.

Nettet vedtok ny kommuneplan (både samfunnsdel og arealdel) i 2012.

Kapasitet til samfunnsplanlegging og arealplanlegging

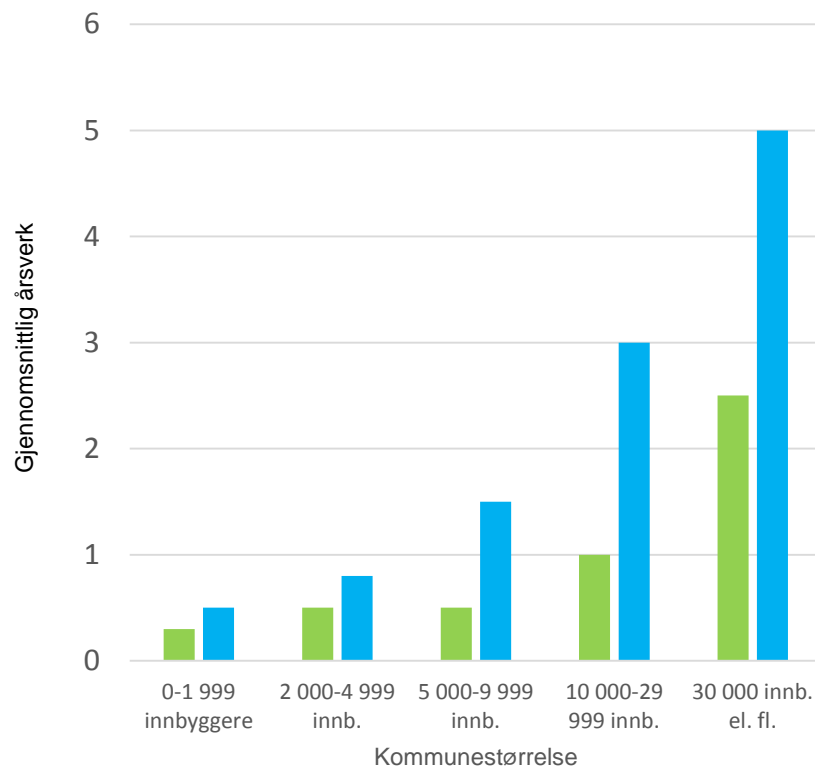

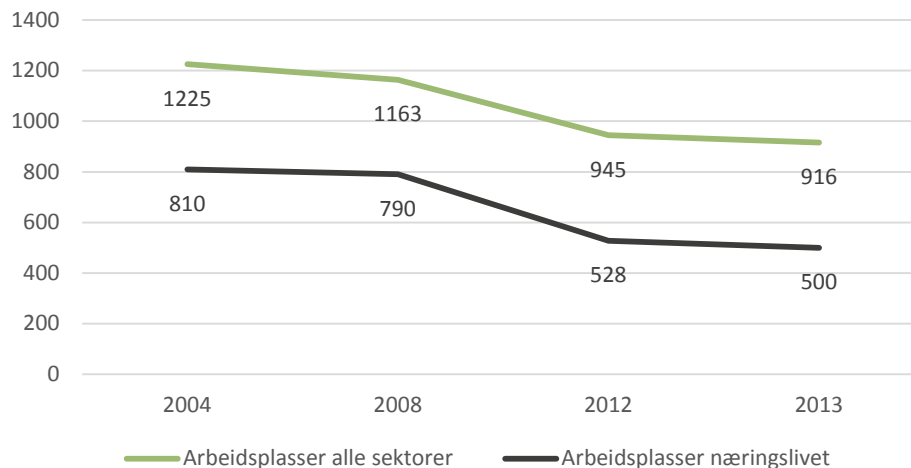
Diagram basert på tabell 3.2 NIVI Rapport 2014:1

Næringsutvikling

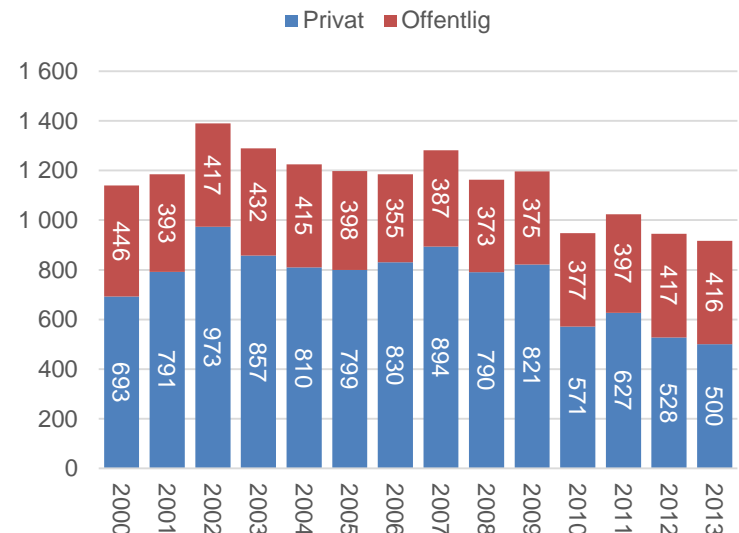
Arbeidsplassutvikling i Nesset kommune

- Figuren nede til venstre viser at Nesset har hatt nedgang i antall arbeidsplasser fra 2004 til 2013. I denne perioden har $\frac{1}{4}$ av arbeidsplassene i Nesset blitt borte. Nesset var da også definert som omstillingskommune fra 2009-2013.
- Figuren til høyre viser fordelingen mellom arbeidsplasser i offentlig og privat sektor. Dersom vi ser på perioden fra 2004 til 2013, så har antallet arbeidsplasser i offentlig sektor holdt seg stabilt, men med noen variasjoner gjennom perioden. Det har derimot vært en dramatisk nedgang i arbeidsplasser i privat sektor. Fra 2004 til 2013 har det forsvunnet 310 private arbeidsplasser i Nesset, det tilsvarer en nedgang på 38,3 prosent.
- Den totale nedgangen i antall arbeidsplasser i Nesset fra 2004 til 2013, skyldes nedgang i privat sektor.

Arbeidsplassutvikling i Nesset

Arbeidsplassutvikling i alle sektorer og i næringslivet i Nesset. 2004-2013.
Kilde: SSB

Antall arbeidsplasser i offentlig og privat sektor i Nesset.
Kilde: Telemarksforsking/SSB

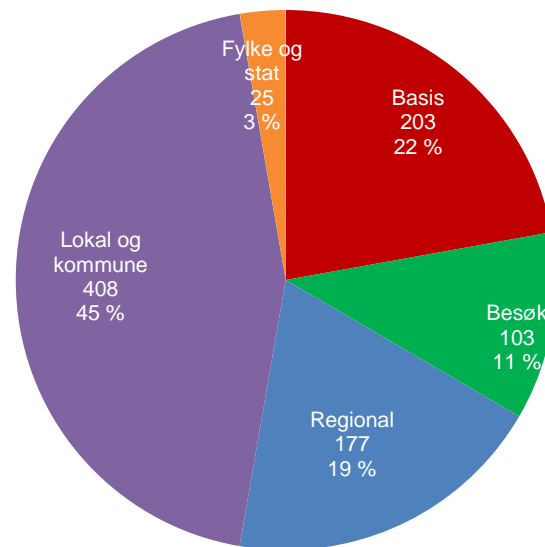
Arbeidsplasser fordelt på sektorer

Videre er det interessant å se på hvordan arbeidsplassene i den enkelte kommune er fordelt mellom ulike sektorer.

Arbeidsplassene er fordelt etter:

- Fylke og stat
- Lokal og kommune
 - *Lokale næringer* er næringsliv som leverer tjenester til den lokale befolkningen, og som i stor grad substituerer tjenester fra offentlig sektor. Dette er tjenester som barnehager, skoler, primærhelsetjenester og renovasjon.
- Basisnæringer
 - *Basisnæringer* er næringsliv som konkurrerer på et nasjonalt eller internasjonalt marked. Basisnæringene produserer varer eller tjenester på et sted, som selges og konsumeres hovedsakelig utenfor stedet der produksjonen foregår. Primærnæringer som landbruk, gruver og industri, tilhører basisnæringene. Samtidig er det en del tjenesteproduksjon som også defineres som basisnæringer. Dette er tjenester som IT, telekom og teknologiske tjenester.
- Besøksnæringer
 - *Besøksnæringer* er næringsliv som kjennetegnes av at kunden må være personlig til stede. Besøksnæringene inkluderer all turisme, men også butikkhandel og en del personlige tjenester.
- Regionale næringer
 - De *regionale* næringene består av bransjer som både har annet næringsliv, offentlige institusjoner og befolkningen som kunder, og som hovedsakelig retter seg mot et regionalt marked. Det er bransjer som bygg og anlegg, transport og forretningsmessig tjenesteyting. Vi finner ofte en konsentrasjon av de regionale næringene i byer og sentra.

Kakediagrammet under viser hvordan de 916 arbeidsplassene i Nesset er fordelt på ulike sektorer. Nesten halvparten av arbeidsplassene (45 %) i kommunen er knyttet til «lokal og kommune». Fordelingen mellom basisnæringer og regionale næringer er ganske lik, men litt over 10 prosent jobber i besøksnæringer. I mange små kommuner er ofte kommunen den største arbeidsgiveren. Det er også tilfelle i Nesset.

Arbeidsplasser fordelt på ulike sektorer i Nesset. Absolutte tall og prosent i 2013. Kilde: Telemarksforsking

Private arbeidsplasser fordelt på næring

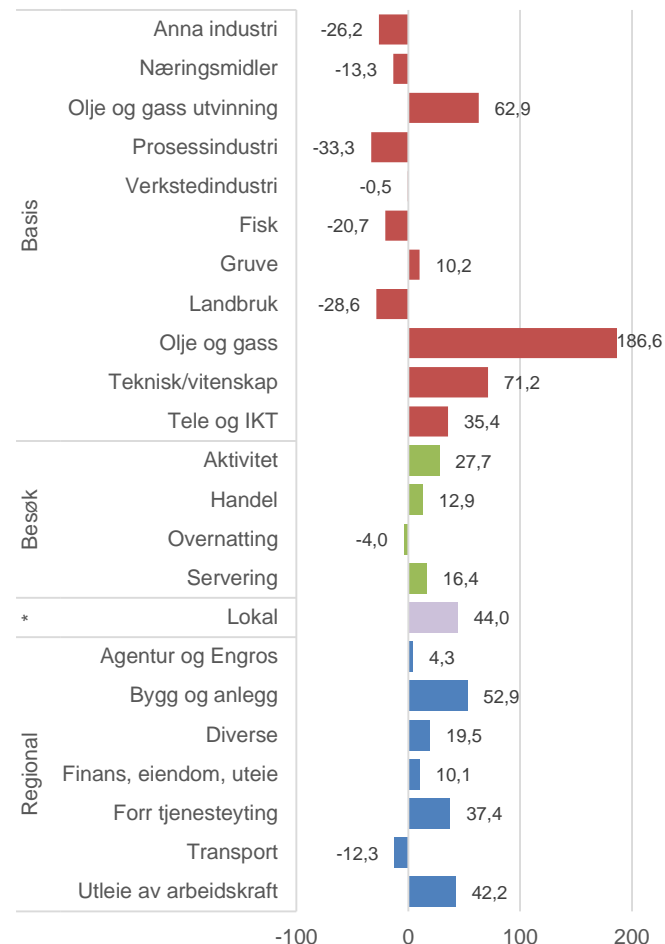
- I tabellen til høyre er de 500 arbeidsplassene i privat sektor i Nesset, fordelt inn i ulike bransjer under basisnæringer, besøksnæringer, lokale næringer og regionale næringer.
- Innenfor basisnæringer er det flest arbeidsplasser knyttet til anna industri, prosessindustri og landbruk.
- Handel har flest arbeidsplasser under besøksnæringer.
- Det er 17 arbeidsplasser i lokale næringer.
- Og under regionale næringer er det bygg og anlegg som har flest arbeidsplasser.

Næring	Bransje	Antall arbeidsplasser Nesset	
Basis	Anna industri	46	
	Næringsmidler	2	
	Olje og gass utvinning	-	
	Prosessindustri	59	
	Verkstedindustri	5	
	Fisk	10	
	Gruve	8	
	Landbruk	72	
	Olje og gass	-	
	Teknisk/vitenskap	1	
Besøk	Tele og IKT	-	
	Aktivitet	16	
	Handel	71	
	Overnatting	11	
Lokal	Servering	5	
	Lokal	17	
	Regional	Agentur og Engros	5
		Bygg og anlegg	90
Diverse		14	
Finans, eiendom, uteie		29	
Forr tjenesteyting		14	
Transport		22	
Utleie av arbeidskraft		3	
Totalsum			500

Antall arbeidsplasser i de ulike bransjene som inngår under de ulike næringstypene i privat sektor i 2013 i Nesset. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - forklaring

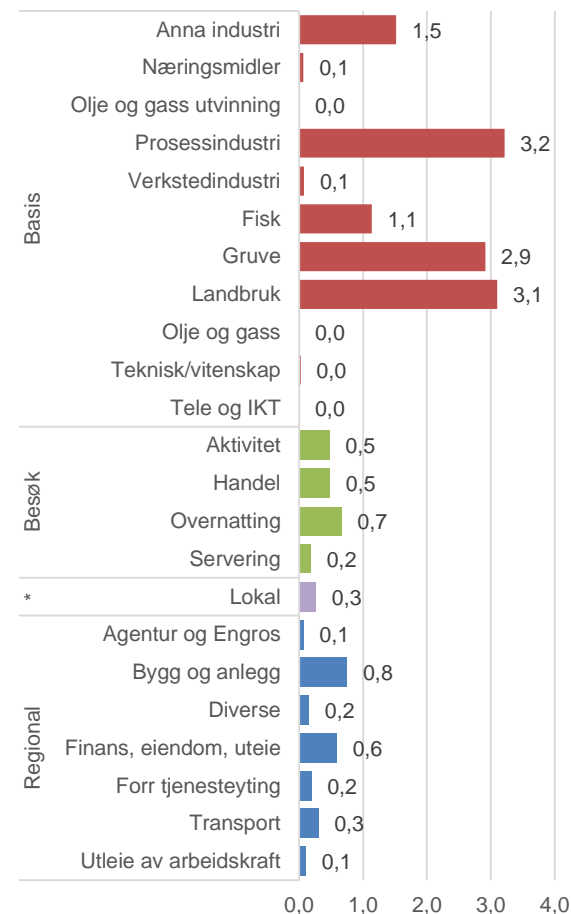
- Lokaliseringskvotienter sier noe om hvor store bransjene er i kommunen/på stedet relativt til resten av landet. Antall arbeidsplasser i bransjen er delt på totalt antall sysselsatte i kommunen. Denne andelen er delt på tilsvarende andel for landet. Når tallet er 1, er andelen den samme som for Norge. Det betyr at dersom andelen er lavere enn 1, er det en lavere andel som jobber i den bransjen sammenlignet med landet, og omvendt dersom tallet er høyere enn 1. Dersom tallet er for eksempel 2, er det dobbelt så mange som jobber i bransjen i den aktuelle kommunen enn landsgjennomsnittet.
- Figuren til høyre viser Norges vekst på landsbasis fra 2000 til 2013. Det gir et bilde av hvilke bransjer som er i vekst, og hvilke som er i nedgang.
- Bransjene som har hatt størst vekst siden 2000, er olje- og gassutvinning, olje og gass, teknisk/vitenskap, lokale næringer, bygg og anlegg og utleie av arbeidsplass.
- Det har vært størst nedgang i anna industri, næringsmidler, prosessindustri, fisk, landbruk og transport.
- Lokaliseringskvotienten på neste side viser arbeidsplasser i hver kommune i 2013 relativt til landsgjennomsnittet i 2013.

Arbeidsplassvekst i de ulike bransjene i Norge i perioden 2000 - 2013. I prosent.

Lokaliseringskvotient - Nesset

- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Nesset. I Nesset er det kun bransjer innenfor basisnæringene som har en kvotient høyere enn 1, det vil si at en større andel av arbeidsplassene i Nesset tilhører disse bransjene sammenlignet med landsgjennomsnittet.
- Innenfor basisnæringene har Nesset en kvotient over 1 i anna industri, prosessindustri, fisk, gruve og landbruk. Sammenligner vi med vekstnæringene i Norge siden 2000, er det av disse kun gruve som har hatt vekst. De andre tre bransjene har hatt nedgang.
- Innenfor besøks- og regionalnæringer har Nesset ingen bransjer som har en høyere kvotient i 1. Det betyr at samtlige bransjer har relativt færre arbeidsplasser i Nesset enn det vi finner på landsbasis.
- Oppsummert ser vi at Nesset har et ensidig næringsliv sammenlignet med landsgjennomsnittet, med mange av arbeidsplassene i basisnæringene. Mange av arbeidsplassene er også i næringer som har hatt nedgang i Norge siden 2000. Nesset har ingen arbeidsplasser innenfor vekstnæringer som olje- og gassutvinning, olje og gass og tele og IKT. Men vi vet også at antall arbeidsplasser i olje og gass er forventet å reduseres på landbasis framover.

Lokaliseringskvotient for Nesset. 2013
Kilde. Telemarksforsking

Sårbarhetsindikator

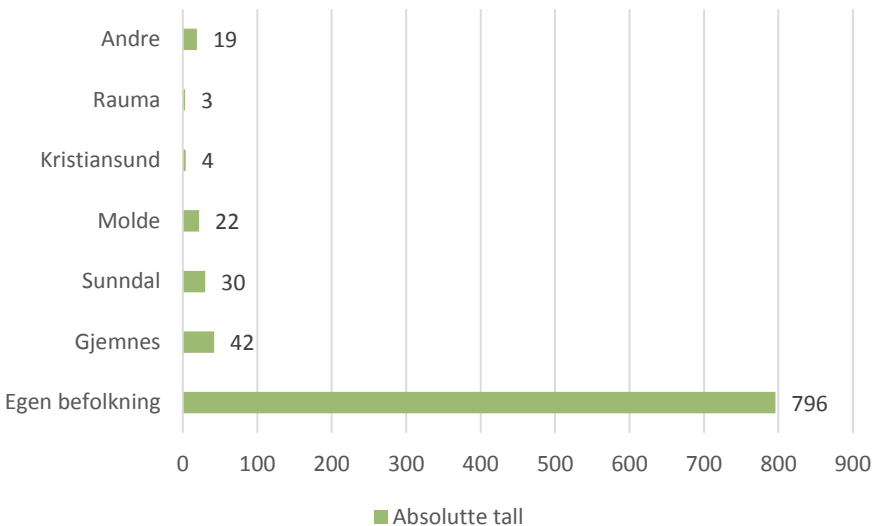
- Telemarksforskning har utviklet en indeks som sier noe om hvor sårbart næringslivet i kommunen er. Jo høyere verdi, jo større sårbarhet. Denne sårbarheten består av tre indikatorer:
 - Hjørnesteinsfaktor
 - Bransjespesialisering
 - Arbeidsmarkedsintegrasjon
- Sårbarheten til kommunen er basert på 2011-tall. Nesset får en sårbarhetsindikator på 15,7. At sårbarheten ikke er høyere skyldes blant annet arbeidsmarkedsintegrasjonen mot nabokommunene. Vi skal se nærmere på pendling i det neste delkapittelet.
- Dersom vi sammenligner med noen av nabokommunene til Nesset, så har Molde en sårbarhetsindikator på 5,1, Rauma og Gjemnes har henholdsvis 16,7 og 17,0 og Sunndal har en sårbarhetsindikator på hele 59,1.

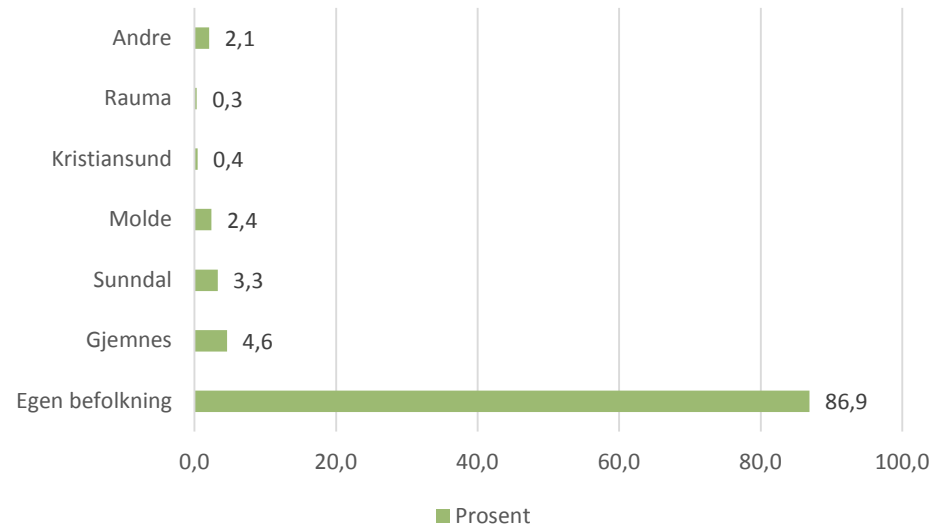
Pendling og avstander

Innpendling

- Det er 916 personer som er sysselsatt i Nesset, det vil si at de har arbeidsplassen sin innenfor grensene til Nesset kommune. Av disse bor 86,9 prosent i kommunen.
- Kommunene som har høyest innpendling til Nesset er Gjemnes, Sunndal og Molde. Innpendlingen fra alle disse kommunene er derimot ganske lav, høyest er det fra Gjemnes med 42 personer.

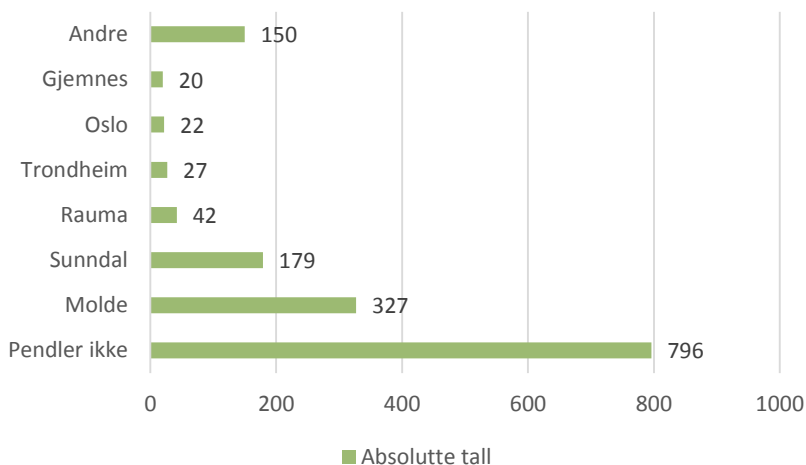
Innpendling til Nesset kommune i absolutte tall. 2013.
Kilde: SSB og nykommune.no

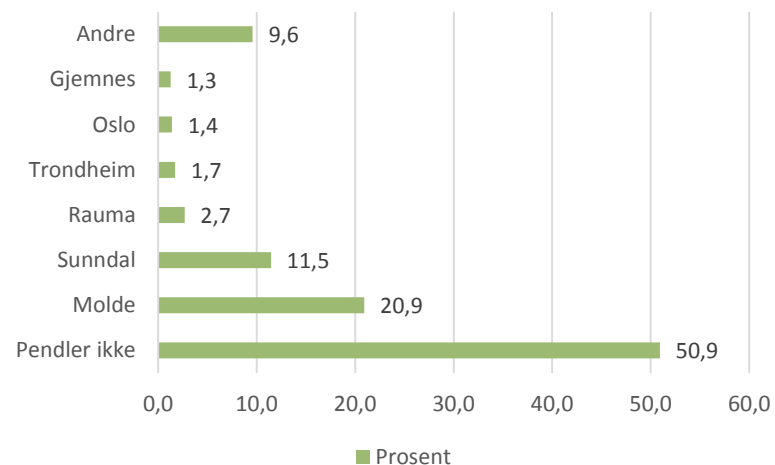
Innpendling til Nesset kommune i prosent. 2013.
Kilde: SSB og nykommune.no

Utpendling

- I Nesset kommune er det 1 563 innbygger som er sysselsatte i egen kommune. Av disse er det, som vi også så på forrige side, 796 personer som jobber innenfor egen kommune. Det utgjør litt over 50 prosent av de sysselsatte.
- Dersom vi deler opp landet i bo- og arbeidsmarkedsregionen, hører Nesset til Molde-regionen. Vi ser noe av årsaken til det under; 20,9 prosent av de sysselsatte i Nesset jobber i Molde. Det er også en forholdsvis stor andel som pendler til Nesset; 11,5 prosent.
- Regjeringens ekspertutvalg har sagt at dersom en kommune har en utpendling på over 25 prosent til en annen kommune, er disse kommunene såpass tett integrert at de bør utgjøre en kommune. Nesset har en utpendling til Molde som ligger noe under dette.

Utpendling fra Nesset kommune i absolutte tall. 2013.
Kilde: SSB og nykommune.no

Utpendling fra Nesset kommune i prosent. 2013.
Kilde: SSB og nykommune.no

Kommunesenter og avstander

- Eidsvåg er kommunesenteret i Nesset kommune. Eidsvåg og Rausand er definert som tettsteder av SSB. I tillegg har Vistdal og Eresfjord skoler, og i Eikesdal er det en kirke.
- Tabellen under viser reiseavstandene i minutter fra Eidsvåg til de andre stedene. Som vi ser er avstanden til Rausand, Vistdal og Eresfjord innenfor 45 minutter (som er regnet som akseptabel pendlingsavstand), mens avstanden til Eikesdal er rett i overkant av denne «grensen».
- Avstandene viser at Nesset i seg selv er en stor kommune i areal, men at de fleste innbyggerne bor innenfor akseptabel pendlingsavstand fra kommunesenteret.

	Rausand	Vistdal	Eresfjord	Eikesdal
Eidsvåg	11	36	20	49

Reisetid i minutter fra kommunesenteret Eidsvåg til andre steder i Nesset kommune. I minutter. Kilde: Visveg.no

Samlet vurdering samfunnsutvikling

Vurderingssystem samfunnsutvikling

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike kriteriene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys for å vurdere de ulike kriteriene og gi en samlet vurdering. Disse er , og .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering. Det er vist i tabellen under og på neste side.
- Vurderingssystemet er i utgangspunktet laget for å vurdere sammenslåing av to eller flere kommuner. Siden vi nå vurderer én kommune, har vi derfor tilpasset kriteriene noe. Kriteriet kommunesenter er tatt ut, og for å få samme poengsummer er avstand til kommunesenter økt til maksimalt 20 poeng.
- Under tilstrekkelig kapasitet og kompetanse har vi sett på hva kommunene kan forvente seg framover, på funksjonelle samfunnsutviklingsområder har vi sett på tilhørighet til bo- og arbeidsmarkedsregioner og på avstand til kommunesenter har vi tatt utgangspunkt i avstand fra kommunesenteret til tettsteder og bygder med skole.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Vi har brukt samme terskel for hvilken «smiley» samfunnsutvikling samlet vil få som i Molde-regionen. Under 40 poeng blir det rød smiley, fra 40 – 59 poeng gir gul smiley og 60 poeng og over gir grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Under 10 000 innbyggere	0	
	10 000 – 14 999 innbyggere	10	
	Over 15 000 innbyggere	20	
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Kommunen kan forvente dårligere kapasitet og kompetanse i framtiden	0	
	Kommunen kan forvente omtrent samme kapasitet og kompetanse i framtiden	5	
	Kommunen kan forvente bedre kapasitet og kompetanse i framtiden	10	

Vurderingssystem samfunnsutvikling

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Tilhører et annet bo- og arbeidsmarkedsområde, og har over 25 prosent utpendling til en annen kommune.	0	
	Tilhører et annet bo- og arbeidsmarkedsområde, og har under 25 prosent innpendling til en annen kommune.	10	
	Eget bo- og arbeidsmarkedsområde.	20	
Avstand til kommunesenter	Reisetiden til tettsteder/skolekretser er over 1 time.	0	
	Reisetiden til tettsteder/skolekretser er mellom 45 minutter og 1 time.	10	
	Reisetiden til tettsteder/skolekretser er under 45 minutter.	20	
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0	
	Kommunen har en variert næringsstruktur, men en del arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	5	
	Kommunen har en variert næringsstruktur med arbeidsplasser i både basis-, besøk- og regionale næringer, og en overvekt av arbeidsplasser i vekstbransjer.	10	

Vurdering av samfunnsutvikling

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Neset har 3 001 innbyggere (per 01.01.2014), og dette er forventet å synke til 2 884 innbyggere i 2040.	0/20	
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Neset har i dag 1,2 årsverk knyttet til planlegging, og sier selv at det er ønskelig med større fagmiljø og redusert sårbarhet. Med ytterligere nedgang i innbyggertallet vil det være vanskelig å prioritere dette.	0/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Neset er en del av bo- og arbeidsmarkedsregion Molde, og over 20 prosent av innbyggerne i Neset pendler til Molde. Kun litt over 50 prosent av de sysselsatte jobber i egen kommune.	10/20	
Avstand til kommunesenter	Avstanden fra kommunesenteret til tettsteder og bygder med skoler er innenfor 45 minutter reisetid.	20/20	
Næringsstruktur	Neset har et ensidig næringsliv sammenlignet med landsgjennomsnittet, med mange av arbeidsplassene i basisnæringene. Mange av arbeidsplassene er også i næringer som har hatt nedgang i Norge siden 2000.	0/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet får «Neset som egen kommune» en score på 30 av 80 poeng på samfunnsutvikling.	30/80	

Økonomi

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget for kommunereformen ble nedsatt 3. januar 2014. De leverte sin første delrapport 31. mars 2014, som inneholdt kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta dagens kommunale oppgaver. Andre delrapport kom 1. desember. Denne delrapporten har tatt for seg en del regionale og statlige oppgaver, som utvalget med utgangspunkt i kriteriene fra delrapport 1 har vurdert om kan flyttes til kommunene.
- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Ekspertutvalget har ikke økonomi som en egen funksjon, men har to kriterier under tjenesteyting som er relevant for økonomi i denne rapporten:
 - Økonomisk soliditet
 - Effektiv tjenesteproduksjon

Vurderingskriterier økonomi

- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av økonomi. Det er gjort flere endringer sammenlignet med vurderingene i Molde-regionen:
 - På kriteriet frie inntekter er det tatt utgangspunkt i hvordan inntektsnivået for Nesset er i dag (mens det i Molde-regionen var regna på hvordan dette vil endre seg ved sammenslåing).
 - Under økonomiske virkemidler i kommunereformen har vi sett på hva som skjer dersom Nesset utgår fra aktuelle alternativer i Molde-regionen.
 - Ved endringer konsesjonskraftsinntekter, så har vi sett på hva Nesset kan forvente av inntekter framover og hva kommunen går «glipp av» dersom det ikke gjennomføres en sammenslåing.
 - Vi har sett på effektiviseringsgevinster innenfor administrasjon og tjenesteområdene i dagens kommune.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finner du under samlet vurdering økonomi.

Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Vi har sett på Nessets driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	0-10
Frie inntekter	Vi har sett på dagens inntektsnivå.	0-20
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	Vi har sett på hva strukturalternativene i Molde-regionen vil tape dersom Nesset ikke blir med.	0-10
Endring i konsesjonskraftsinntekter	Vi har sett på hva Nesset kunne fått i økte inntekter ved en sammenslåing, og hvilken utvikling en kan forvente seg framover.	0-10
Effektiviseringsgevinster på administrasjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Vi har sett på potensial for effektivisering på administrasjon vurdert mot sammenlignbare kommuner.	0-20
Effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Vi har med utgangspunkt i utgiftsbehovet til kommunen sett på om det er rom for effektiviseringsgevinster på tjenesteområdene.	0-10
Endring i demografikostnader	Vi har sett på om forventet endring i befolknings-sammensetningen vil gi endringer i demografikostnader.	0-10

Inntekter og økonomiske nøkkeltall

Korrigerede frie inntekter

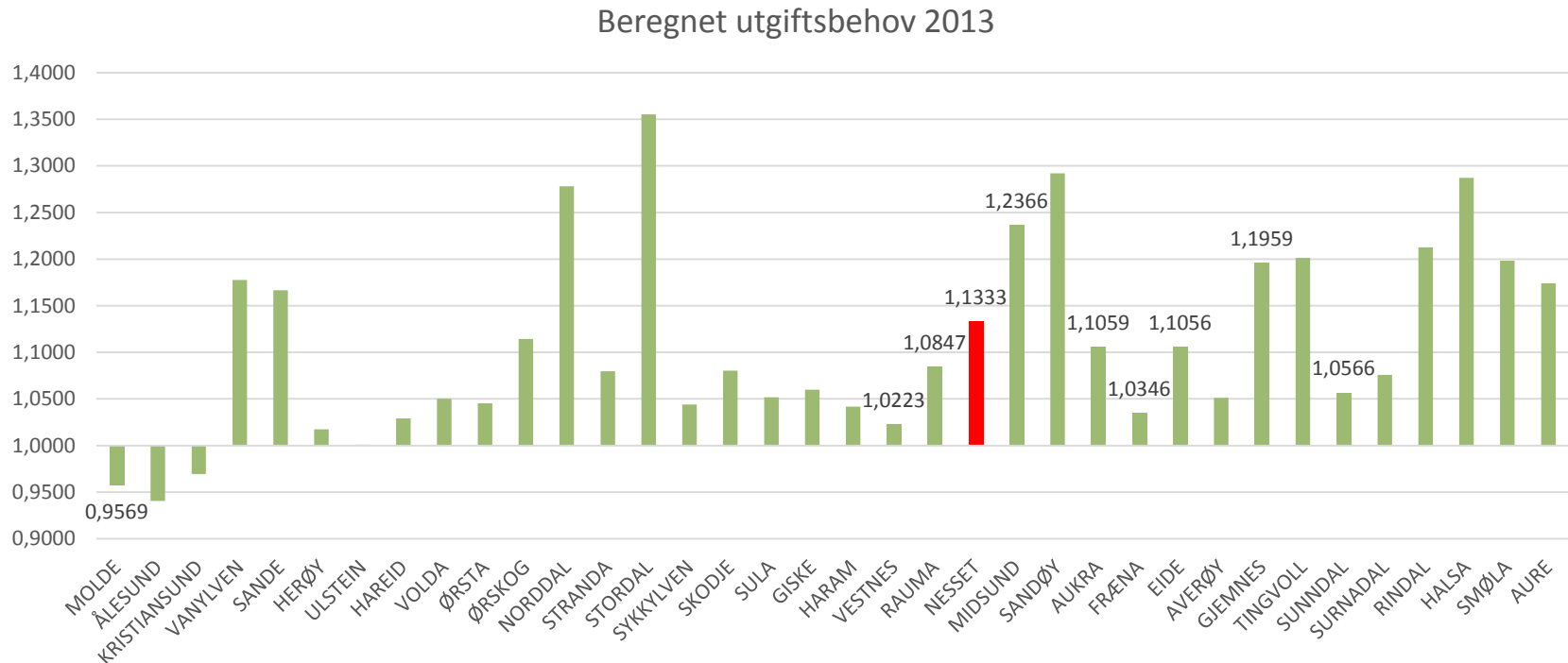
- Nettet kommune har utgiftskorrigerede frie inntekter (inkludert eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter) på **108 prosent av landsgjennomsnittet**.
- Korrigerede frie inntekter er en indikator som gir uttrykk for kommunens reelle inntektsnivå. Kommunenes frie inntekter består av rammetilskudd og skatt, og utgjør om lag 80 prosent av de samlede inntektene.
- Korrigerede, frie inntekter viser nivået på de frie inntektene justert for variasjon i utgiftsbehov. Indikatoren viser dermed inntekts- og utgiftssiden samlet.
- Det er først og fremst variasjoner i omfanget av regionalpolitiske overføringer, skjønnstilskudd og skatteinntekt som forklarer variasjoner i utgiftskorrigerede inntekter mellom kommunene. Dessuten bør det nevnes at frie inntekter ikke omfatter for eksempel utbytteinntekter og annen finansavkastning.
- Tabellen under viser frie inntekter i kroner per innbygger for Nettet, sammenlignbare kommuner og landet for 2011-2013. Nettet har høyere inntekter enn både landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner. Det gir et bedre grunnlag for å kunne bestå som egen kommune enn dersom inntektene var lavere.
- Nettet er i kostragruppe 2, det vil si små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og middels frie disponible inntekter.

	2011	2012	2013
Nettet	50 520	53 846	55 697
Kostragruppe 2	48 011	51 354	53 471
Hele landet	43 445	46 506	48 203

Frie inntekter i kroner per innbygger, konsern 2011 – 2013. Kilde. Kostra

Beregnet utgiftsbehov

- Indeks for beregnet utgiftsbehov viser hvor «tung» eller «lett» en kommune er å drive, sammenlignet med det som er gjennomsnittet for alle landets kommuner. Dette vil blant annet avhenge av alderssammensetning, avstander osv.
- I 2013 fikk Nesset beregnet et høyere utgiftsbehov enn landsgjennomsnittet, dvs. en indeks over 1,0. Nesset er altså en «dyrere» kommune å drive enn en kommune på landsgjennomsnittet.

Finansielle nøkkeltall

- Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at netto driftsresultat for kommunesektoren over tid bør være minst 3 prosent av driftsinntektene (1,75 prosent fra 2014). Det vil sikre økonomisk balanse. Et netto driftsresultat over 3 prosent for kommunesektoren som helhet vil innebære at kommunene bygger opp en "buffer" mot uforutsette økte utgifter eller reduserte inntekter. God økonomistyring tilsier at kommunene budsjetterer med en slik buffer. Nesset kommune har samlet i perioden 2011-2013 hatt et negativt netto driftsresultat på -0,8 % av brutto driftsinntekter. Et negativt driftsresultat er ikke bærekraftig på sikt.
- I perioden 2011-2013 har disposisjonsfond i Nesset gått fra 4,7 % av brutto driftsinntekter til 1,9 % av brutto driftsinntekter. Nesset har dermed en lavere andel disposisjonsfond enn både sammenlignbare kommuner, kommunene i Møre og Romsdal og landsgjennomsnittet.
- Netto lånegjeld i prosent av bruttodriftsinntekter har blitt redusert i samme periode, men er fortsatt høyere enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet. Andelen er lavere enn kommunene i Møre og Romsdal.

Netto driftsresultat 2011-2013*

	2011	2012	2013	Gj.snitt 2011-13
Nesset	1,7	-3,2	-1,0	-0,8
Kostragruppe 2	2,1	2,3	2,4	2,3
Møre og Romsdal	1,0	2,1	2,1	1,7
Hele landet	2,5	3,2	2,8	2,8

Disposisjonsfond 2011-2013

	2011	2012	2013
Nesset	4,7	2,8	1,9
Kostragruppe 2	5,1	5,3	5,2
Møre og Romsdal	3,8	3,8	3,7
Hele landet	5,5	5,9	6,2

Netto lånegjeld 2011-2013

	2011	2012	2013
Nesset	84,5	81,3	80,4
Kostragruppe 2	69,9	66,4	69,2
Møre og Romsdal	89,9	88,1	90,4
Hele landet	69,9	68,7	71,0

Netto driftsresultat, disposisjonsfond og netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsert. 2011-2013. Kilde: Kostra.

Andre inntekter

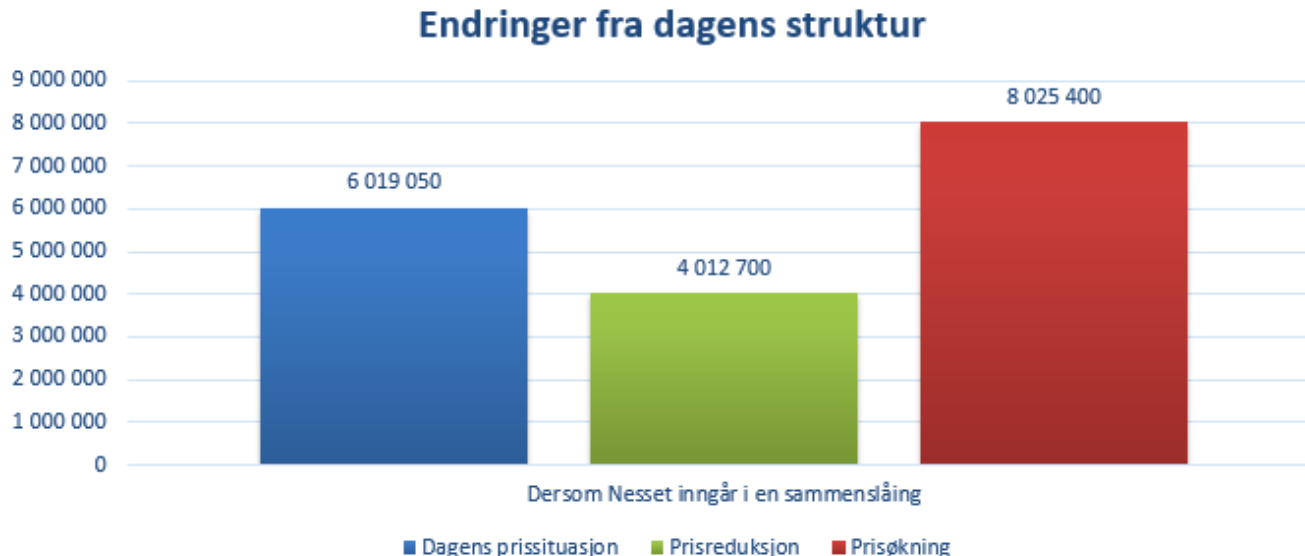
- Nettet har kraftinntekter på ca. 40 millioner knyttet til:
 - Konesjonsavgift: 7,8 millioner (overføres næringsfondet)
 - Naturressursskatt: 11,9 millioner
 - Konesjonskraftsinntekter (nettpris på 15 øre/kWh): 7 millioner
 - Eiendomsskatt på verker og bruk (ikke kun kraftverk): 14 millioner
- Fra 2015 har Nettet innført eiendomsskatt også på næringseiendom, boliger og fritidshus. Det er budsjettet med 8 millioner i inntekter, men vi får oppgitt fra kommunen at behovet er anslått til 6 – 6,5 millioner kroner.
- Nettet kommune er under 3 200 innbyggere, det betyr at kommunene får småkommunetilskudd. For 2015 er satsen på småkommunetilskuddet 5,475 millioner per kommune.

Konsesjonskraft ved sammenslåing

- Kraftverkseier skal avstå inntil 10 prosent av kraftgrunnlaget som konsesjonskraft til kommunene og fylkeskommunen der kraftanlegget ligger. Kommunene sin rett til konsesjonskraft er derimot avgrensa til kommunenes behov for allmenn elektrisitetsforsyning. I kommuner med lavt folketall – men med store utbygginger – innebærer dette at fylkeskommunen får overført den overskytende mengden. En kommunesammenslåing mellom små kraftkommuner og kommuner med et større innbyggertall, innebærer et større behov for allmenn elforsyning. En større del av konsesjonskraften vil dermed gå til den nye kommunen, mens fylket sin mengde blir tilsvarende redusert. På den måten kan en si at regelverket og regimet som er knyttet til fordelinga og uttak av konsesjonskraft, ikke er sammenslåingsnøytralt (Brandtzæg et. al 2011).

Konsekvenser for Nesset

- Beregninger gjort i delrapporten om økonomi i Molde-regionen viser at dersom Nesset slår seg sammen med andre kommuner vil det tilføre en ny kommune 6 millioner i ekstra inntekter fra konsesjonskraft på bekostning av fylkeskommunen (gitt en nettoppris på 15/øre kWh). Se figuren under.
- Disse inntektene vil ikke Nesset ha mulighet til å ta ut aleine. Nedgang i innbyggertallet vil heller tilsa at det alminnelige el-forbruket i kommunen vil reduseres over tid og dermed Nessets rett til å ta ut konsesjonskraft. Det vil tilsvarende gi økte inntekter for fylkeskommunen.

Økonomiske virkemidler i kommunereformen

Økonomiske virkemidler kommunereformen

- Regjeringen vil benytte positive økonomiske virkemidler som kan stimulere til kommunesammenslåing i reformperioden.
- Departementet vil dekke nødvendige engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell. Kommuner som slår seg sammen vil kunne få reformstøtte for å lette overgangen til en ny kommune, og dagens ordning med inndelingstilskuddet videreføres.
- Virkemidlene gjøres gjeldende for kommuner som slår seg sammen i reformperioden, det vil si sammenslåinger der det er fattet nasjonale vedtak innen 01.01.2018.
- Det betyr at dersom en kommune velger å stå alene, velger man samtidig å si nei til de økonomiske virkemidlene i kommunereformen. Dersom en går inn for sammenslåing på et senere tidspunkt, kan de økonomiske rammebetingelsene være endret. Vi har i det videre sett på hvordan engangskostnader og reformstøtte vil endre seg i de alternativene i utredningen i Molde-regionen som Nesset inngår i, dersom Nesset velger å bli stående som egen kommune.

Engangskostnader

- KMD vil dekke nødvendige engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell. Støtten gis etter:

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0 – 19 999 innbyggere (1000 kr)	20 – 49 999 innbyggere (1000 kr)	50 – 99 999 innbyggerne (1000 kr)	Over 100 000 innbyggere (1000 kr)
2 kommuner	20 000	25 000	30 000	35 000
3 kommuner	30 000	35 000	40 000	45 000
4 kommuner	40 000	45 000	50 000	55 000
5 eller flere kommuner	50 000	55 000	60 000	65 000

Reformstøtte

- Det legges ikke opp til en modell der støtte til infrastrukturtiltak knyttes opp til kommunesammenslåingen, men den nye kommunen får en reformstøtte som kan benyttes til det kommunen selv anser som mest hensiktsmessig.
- Kommuner der det fattes nasjonale vedtak om sammenslåing i reformperioden vil kunne få reformstøtte fra staten. Nivået på støtten vil være basert på antall innbyggere.

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte (1000 kr)
0 – 14 999 innbyggere	5 000
15 – 29 999 innbyggere	20 000
30 – 49 999 innbyggere	25 000
Over 50 000 innbyggere	30 000

Økonomiske endringer - uten Nesset

- Tabellen under viser de konsekvenser for engangskostnadene og reformstøtten for de alternativene Nesset inngår i mot Molde-regionen. Alle tall i 1000 kroner.
 - For alternativ 1 (hele ROR) vil ikke den økonomiske støtten endre seg dersom Nesset ikke er med. Innbyggertallet er over 50 000, og antall kommuner over 5, så støtten vil være den samme.
 - For alternativ 2 (Romsdalshalvøya) vil det bety en reduksjon i støtten på 10 millioner dersom Nesset ikke er med. Siden innbyggertallet går under 50 000 innbyggere, «mister» alternativet 5 millioner i reformstøtte og 5 millioner i engangskostnader. Det siste vil utjevnes ved at en ny kommune vil ha mindre kostnader i en sammenslåing.
 - Alternativ 6 (Nesset + Sunndal) vil selvsagt ikke bli en realitet dersom Nesset trekker seg ut. En «mister» dermed engangskostnader på 20 millioner og reformstøtte på 5 millioner.
- I tillegg vil inndelingstilskuddet være lavere dersom Nesset ikke deltar, blant annet knyttet til småkommunetilskuddet og basistilskuddet til Nesset kommune. Regjeringen har varslet at det også kan bli aktuelt med innstramning i denne ordningen etter at reformperioden er over.

Alt.	Kommuner	Innbygger-tall (1.1.2014)	Engangskostnader (med Nesset)	Reformstøtte (med Nesset)	Innbyggertall uten Nesset	Endring i økonomisk støtte uten Nesset
1	Hele ROR – Molde + Vestnes + Rauma + Nesset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide	61 721	60 000	30 000	58 720	0
2	Romsdalshalvøya – Molde + Nesset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide + Gjemnes	50 218	60 000	30 000	47 217	- 10 000
6	Nesset + Sunndal	10 172	20 000	5 000	7 171	- 25 000

Endring inntektssystemet

- Regjeringen legger opp til en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene i løpet av perioden. Gjennomgangen vil sees i sammenheng med kommunereformen.
 - Det vil bli gitt en vurdering av smådriftsulemper, og hvorvidt kommunestørrelse kan ses på som en ufrivillig eller frivillig kostnad for kommunene.
 - Utforming og omfang av regionalpolitiske tilskudd vil bli vurdert (Nord-Norge- og Namdalstilskudd, småkommunetilskudd, distriktstilskudd Sør-Norge og storbytilskudd).
 - Regjeringen ønsker at kommunene skal beholde mer av skatteinntektene enn i dag. Det betyr at skatteelementene i inntektssystemet og systemet for inntektsutjevning vurderes.
- Regjeringen vil legge fram et nytt opplegg for inntektssystemet for kommunene i kommuneproposisjonen for 2017.

Demografiske endringer

Demografi og kommuneøkonomi

- Kommunene har ansvaret for blant annet barnehage, grunnskole og pleie- og omsorgstjenester. Dette er tjenester som i hovedsak er rettet mot bestemte aldersgrupper av befolkningen, og hvor utgiftene i stor grad påvirkes av den demografiske utviklingen.
- Innbyggertallsutvikling og alderssammensetning har stor betydning for nivået på de statlige rammeoverføringene. Meningen er at rammetilskuddet skal reflektere at de ulike aldersgruppene ikke koster kommunekassa det samme. Yrkesaktive menneske klarer seg i hovedsak selv, mens de yngste skal ha barnehage og skoleplass. De eldste gir kostnader på helse- og omsorgstjenestene.
- Samtidig er det ikke sikkert at en kommune får reduserte kostnader i tjenestetilbudet på grunn av demografiske endringer. For eksempel vil to færre elever i en skoleklasse gi mindre inntekter, men like fullt behov for å opprettholde skoleklassen. Kommunen vil da oppleve at det blir mindre penger til rådighet.

Prosentandel av befolkningen i ulike aldersgrupper per 01.01.2014.

- Tabellen øverst til høyre viser alderssammensetningen i Nesset sammenlignet med landsgjennomsnittet. Generelt har Nesset en eldre befolkning enn landsgjennomsnittet.

	0-5 år	6-15 år	16-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	0-66 år	Over 67 år
Nesset	5,7	12,0	64,6	11,5	4,8	1,5	82,2	17,8
Hele landet	7,4	12,1	66,9	9,4	3,5	0,8	86,4	13,7

Prosentandel av befolkningen i ulike aldersgrupper per 01.01.2014. Kilde: SSB

- Figuren under til høyre viser forventet endring i demografikostnader for Nesset kommune. I 2015 er kostnadene forventet å øke med 400 000, mens det blir nedgang i kostnadene fram mot 2020 og deretter vekst igjen mot 2030. Samlet sett utgjør veksten fra i dag til 2030 5,3 % av brutto driftsinntekter.

	2015	2015-2020	2015-2030	2015-30 i % av dagens brutto driftsinntekter
Nesset	0,4	-2,3	14,0	5,3 %

Forventet endring i demografikostnader i Nesset i 2015, 2015-2020 og 2015-2030. I hele millioner. Kilde: Telemarksforsking

- Vi ser altså at Nesset, til tross for nedgang i folketallet, forventes å ha økte demografikostnader. Det skyldes at det er forventet en nedgang i antall innbyggere i aldersgruppen 6 – 66 år, mens det er forventet en vekst i alle aldersgrupper over 67 år. Nesset vil derfor på sikt måtte kanalisere mer midler inn på pleie og omsorg, og tilsvarende redusere på tjenester som grunnskole.

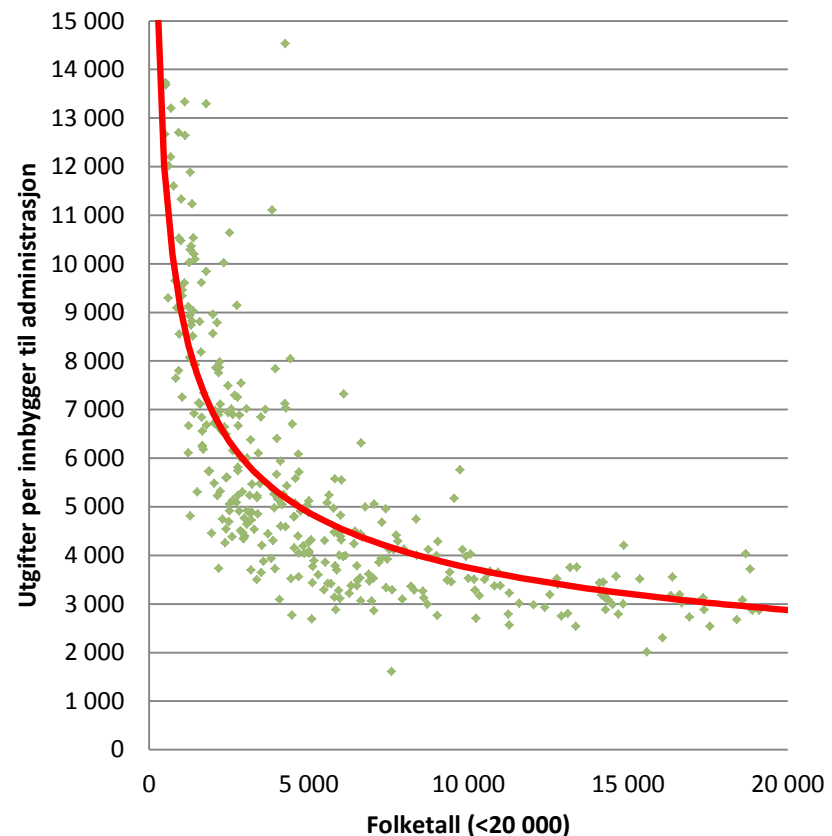
Effektiviseringsmuligheter

Effektiviseringsmuligheter som egen kommune

- I utredningen for Molde-regionen, ble sammenslåingsalternativene «premiert» for mulighetene for effektiviseringsgevinster på administrasjon og tjenesteområdene. Det henger sammen med behovet for effektivisering siden det langsiktige inntektsnivået vil være lavere etter 15-20 år etter sammenslåingen.
- Når vi vurderer kommuner alene er det ikke like hensiktsmessig å bruke den samme vurderingen, men heller snu om og gi høy score dersom kommunen driver effektivt og godt i dag. Vi har derfor snudd vurderingen her sammenlignet med rapporten i Molde-regionen.

Effektiviseringsgevinster på administrasjon

- Figuren til høyre viser sammenhengen mellom folketall og utgifter per innbygger til administrasjon. De minste kommunene har klart høyere utgifter pr. innbygger.
- Vår definisjon av «administrasjonsutgifter» i denne analysen er netto driftsutgifter på følgende KOSTRA-funksjoner:
 - 100 Politisk styring
 - 110 Kontroll og revisjon
 - 120 Administrasjon
 - 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen
 - 130 Administrasjonslokaler.

Sammenhengen mellom administrasjonsutgifter og innbyggertall 2013.
Kilde: KOSTRA

Effektiviseringsmuligheter administrasjon

- Tabellen til høyre viser administrasjonsutgifter per innbygger og i hele 1000-kroner for Nesset og 3 kommuner på samme størrelse i Møre og Romsdal. Som vi ser har Sande og Tingvoll høyere kostnader til administrasjon enn Nesset, mens Vanylven har lavere.
- Vi har også sett på landsgjennomsnitt og gjennomsnittlige kostnader for kommunene i kostragruppe 2.
- Tabellen viser at hvis Nesset hadde brukt like på mye administrasjon per innbygger som Vanylven kommune, kunne en spart 4,7 millioner. Tilsvarende kan en spare 1,6 millioner i forhold til kommunene i kostragruppe 2, og 8,2 millioner i forhold til landsgjennomsnittet. Det mest realistiske er å komme ned på samme nivå som sammenlignbare kommuner i kostragruppe 2.
- En innsparing på 1,6 millioner tilsvarer 0,6 % av brutto driftsinntekter.

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter per innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Nesset	3001	6615	19 852
Sande	2636	6823	17 985
Tingvoll	3064	7159	21 935
Vanylven	3302	5041	16 645
Landsgjennomsnittet	11900	3882	-
Kostragr. 2	-	6073	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Vanylven			4 724
Kostragr. 2			1 627
Landsgjennomsnittet			8 202

Tjenesteområdene - status

- De fleste kommuner har et effektiviseringspotensial – uavhengig av diskusjonen rundt kommunesammenslåing. Vi har sett på potensialet for effektivisering på tjenesteområdene i Nesset kommune, uten at det må sees som noen fasit. Det er viktig å understreke at dette er en overordnet analyse, og at det neppe er realistisk å hente ut hele effektiviseringsmuligheten vi har regnet ut.
- Tabellen til høyre viser netto driftsutgifter i kroner per innbygger innenfor ulike områder. Tabellen viser Nesset, sammenlignbare kommuner i kostragruppe 2 og landsgjennomsnittet.
- Som vi ser har Nesset generelt et høyere kostnadsnivå enn landsgjennomsnittet, med unntak av barnevern, sosialhjelp og kultur.
- Dette samme bildet gjelder også når vi sammenligner med kostragruppe 2, men her bruker også de sammenlignbare kommunene mer på samferdsel enn Nesset.

	Nesset	Kostragruppe 2	Hele landet
Barnehage (1-5 år)	131 850	116611	119 760
Grunnskole (6-15 år)	132 830	114244	98 433
Barnevern (0-17 år)	3 970	7454	7 290
Sosialtjeneste (20-66 år)	1 634	1975	3 322
Pleie og omsorg (67 år +)	131 195	111233	111 467
Kommunehelse	3 466	2915	2 132
Brann/ulykkesvern	1 558	812	683
Fysisk planlegging	974	564	556
Samferdsel	1 055	1198	746
Kirke	1 139	818	522
Kultur	1 714	1922	1 921

Netto driftsutgifter i kr per innbygger (i målgruppen) på utvalgte tjenesteområder 2013. Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking

Effektiviseringsmuligheter tjenesteområdene

- Tabellen til høyre viser mulig innsparingspotensial for de aktuelle kommunene dersom utgiftene per innbygger legges på det som er dagens nivå for landsgjennomsnittet. I vurderingen av det samlede utgiftsnivået for alle tjenesteområdene har vi også tatt høyde for kommunenes samlede utgiftsbehov – for på den måten å gi et fullstendig bilde av om kommunen ligger høyere eller lavere på samlet ressursbruk enn hva utgiftsutjevningen over inntektssystemet skulle tilsi.
- Dersom netto driftsutgifter for de aktuelle tjenesteområdene blir harmonisert ned til nivå for gjennomsnittskommunen, vil Nesset samlet sett ha et effektiviseringspotensial på om lag 30 millioner. Etter justering for utgiftsbehov (vi har tidligere sett at Nesset er en dyrere kommune å drive enn landsgjennomsnittet), viser beregningen et samlet innsparingspotensial på om lag 26,2 millioner.
- I tillegg vet vi at Nesset har høyere inntekter enn landsgjennomsnittet. Det tilsier at kommunen vil ha rom for å bruke noe mer midler enn gjennomsnittskommunen.
- I kr og øre er grunnskole og pleie og omsorg de sektorene der det blir beregnet høyest merforbruk i forhold til landsgjennomsnittet. Dette er også de største sektorene i kommunen.
- På kommunehelse og brann/ulykkesvern er det også beregnet et relativt høyt merforbruk i forhold til landsgjennomsnittet. De tre områdene som har mindreforbruk er barnevern, sosialtjeneste og kultur.
- Innsparingspotensialet på tjenesteområdene utgjør ved denne metoden 9,9 % av brutto driftsinntekter.

	Nesset
Barnehage (1-5 år)	1,8
Grunnskole (6-15 år)	12,3
Barnevern (0-17 år)	-2,0
Sosialtjeneste (20-66 år)	-3,0
Pleie og omsorg (67 år +)	10,5
Kommunehelse	4,0
Brann/ulykkesvern	2,6
Fysisk planlegging	1,3
Samferdsel	0,9
Kirke	1,9
Kultur	-0,6
Sum	29,7
Behovsjustering (-)	3,5
Sum etter justering	26,2

Innsparingspotensial i mill. kr på utvalgte tjenesteområder sammenlignet med landsgjennomsnittet i 2013 i Nesset kommune.
Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking.

Samlet vurdering økonomi

Vurderingssystem økonomi

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike kriteriene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og gi en samlet vurdering. Disse er , og .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering. Det er vist i tabellen under og på neste side.
- Vurderingssystemet er i utgangspunktet laget for å vurdere sammenslåing av to eller flere kommuner. Siden vi nå vurderer én kommune, har vi derfor tilpasset kriteriene noe. I stedet for endringer ved en eventuell sammenslåing, har vi sett på hvordan den økonomiske situasjonen er i Nesset i dag, hvilke muligheter det er for effektivisering i Nesset kommune i dag og hva en kan forvente av utvikling framover.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Poengsum fra 0 – 33 poeng får en sur/rød smiley, poengsum mellom 34 – 66 får en middels/oransje smiley og poengsum fra 67 og over får en blid/grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen – nedgang i støttebeløp	Nedgang i alle alternativet Nesset inngår i	0	
	Ingen nedgang og nedgang i alternativene Nesset inngår i	10	
	Ingen nedgang i alternativene Nesset inngår i	20	
Driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Negativt netto driftsresultat	0	
	Fra 0 – 2,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Over 3 prosent av brutto driftsinntekter	10	
Frie inntekter	Frie inntekter under landsgjennomsnittet	0	
	Frie inntekter på landsgjennomsnittet	10	
	Frie inntekter over landsgjennomsnittet	20	

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Effektiviseringsgevinster på administrasjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst høyere enn 1 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0,5 – 0,99 prosent av brutto driftsinntekter	10	
	Effektiviseringsgevinst fra 0 – 0,49 prosent av brutto driftsinntekter	20	
Effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst høyere enn 5 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0 – 4,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Effektiviseringsgevinst på 0 prosent eller lavere av brutto driftsinntekter	10	
Endring i konsesjonskraftsinntekter	Forventet nedgang i konsesjonskraftsinntektene	0	
	Forventet ingen endring i konsesjonskraftsinntektene	5	
	Forventet økning i konsesjonskraftsinntektene	10	
Endring i demografikostnader	Nedgang i demografikostnader	0	
	Økning i demografikostnader på mellom null og ti prosent.	5	
	Økning i demografikostnader på over ti prosent.	10	

Vurdering av økonomi

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	Dersom Nesset utgår fra alternativene i utredningen i Molde-regionen, vil nedgangen i støttebeløp være mellom 0 og 25 millioner.	10/20	
Netto driftsresultat	Nesset hadde et negativt netto driftsresultat i 2013, og samlet fra 2011-2013.	0/10	
Frie inntekter	Nesset har utgiftskorrigerede, frie inntekter på 108 prosent av landsgjennomsnittet.	20/20	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	Våre beregninger viser at Nesset har et innsparingspotensial på administrasjon på 0,6 % av brutto driftsinntekter.	10/20	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	Våre beregninger viser at Nesset har et innsparingspotensial på tjenestekområdene på 9,9 % av brutto driftsinntekter.	0/10	
Endring konsesjonskraftsinntekter	Folketallet går ned i Nesset, og en kan derfor forvente nedgang i konsesjonskraftsinntektene. Kunne «tjent» 6 millioner på en sammenslåing.	0/10	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	Forventet økning i demografikostnader er 5,8 prosent.	5/10	
Samlet vurdering økonomi	Samlet får «Nesset som egen kommune» en score på 45 av 100 poeng på økonomi.	45/100	

Tjenesteyting

Kommunale tjenester

- Kommunene har ansvar for å levere et bredt spekter av velferdstjenester til innbyggerne. Tjenestene er ulike i karakter og i omfang. De største tjenesteområdene er skole, barnehage og helse og omsorg.
- Tabellen under viser en oversikt over store tjenesteområder i kommunene, og spesialiserte/små tjenesteområder. Denne oversikten er hentet fra rapport 1 fra regjeringens ekspertutvalg for kommunereformen.

Store tjenesteområder	Spesialiserte/små tjenesteområder
Fastlegeordningen	Spesialundervisning
Sykehjem og hjemmetjenester	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
Helsestasjon	Barnevern
Grunnskole	Brann- og eksplosjonsvern
Skolefritidsordninger	Renovasjon
Barnehage	Rusarbeid og psykisk helsearbeid
Sosiale tjenester	Kulturskole
	Krisesenter
	Sivilt beredskap
	Bibliotek
	Vei, vann og avløp

Eksempel på store og små/spesialiserte tjenesteområder. Kilde: Ekspertutvalget

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunenes rolle som tjenesteyter og myndighetsutøver:

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Tjenesteyting	Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet
Myndighetsutøvelse	Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse

Vurderingskriterier tjenesteyting

- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av tjenesteyting.
- Det er gjort noen endringer sammenlignet med vurderingene i Molde-regionen. Kriteriet under tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse om ulike modeller for lokalisering av administrasjon og spesialiserte tjenester ved en kommunesammenslåing er tatt bort. Vi har istedenfor lagt større vekt på kommunens egenvurdering av tjenestene gjennom spørreundersøkelsen. Vi har også valgt å ikke ta med tilstrekkelig distanse, på grunn av begrenset datagrunnlag ble dette vurdert likt i rapporten i Molde-regionen. Her har vi heller valgt å ta med resultatene fra spørreundersøkelsen knyttet til framtidige tjenester.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finnes under samlet vurdering lokaldemokrati.

Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Her er de sett på befolkningsgrunnlag, behov for interkommunalt samarbeid på tjenesteområdene og kompetanse og kapasitet i kommunen. Vi har også tatt utgangspunktet i egenvurderingen av tjenestetilbudet gjennom spørreundersøkelsen.	0-60
Valgfrihet og framtidig tjenesteproduksjon	Vi har sett på valgfriheten innbyggerne i Nesset har til utvalgte kommunale tjenester, samt framtidig behov for årsverk i barnehage, skole og pleie og omsorg. Vi har også tatt utgangspunktet i egenvurderingen av muligheten for å ta på seg flere oppgaver gjennom spørreundersøkelsen.	0-20
Effektiv tjenesteproduksjon og økonomisk soliditet	Vi har sett på potensial for effektiviseringsgevinster (både på tjenester og administrasjon) i prosent av brutto driftsinntekter, samt nivå på disponibelt disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter.	0-20

Kompetanse og kapasitet

Kompetanse

- De øverste tabellen viser ulike indikatorer for kompetansenivået i kommunen, tallene er hentet fra Kostra og er fra 2014. Innenfor barnehage har alle styrere og pedagogiske ledere godkjent barnehagelærerutdanning, og andelen ansatte med barnehagelærerutdanning er noe lavere enn landsgjennomsnittet, men høyere enn sammenlignbare kommuner i kostragruppe 2. Innenfor skolen er det 82,6 prosent av personalet som har godkjent utdanning. I rapporten i Molde-regionen så vi at den andelen er den laveste av de 10 kommunene om inngår i den utredningen. Innenfor pleie og omsorg er andelen årsverk i brukerrettede tjenester høyere enn både landsgjennomsnittet og kostragruppe 2, mens innenfor barnevern ligger stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år under.

Kommune	Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	Andel årsverk av undervisningspersonale med godkjent utdanning. Tall fra 2014-2015.	Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning (pleie og omsorg)	Stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år (barnevern)
Neset	100	33,3	82,6	85	3,9
Kostragruppe 2	87	32,6	-	78	4,3
Landsgjennomsnittet	90	34,6	-	75	4,1

- Tabellen under viser at Neset har høyere gjennomsnittlig grunnskolepoeng enn landsgjennomsnittet. Grunnskolepoeng viser gjennomsnittlig standpunkt karakter ganget med 10 i hver kommune. Det viser at det ikke nødvendigvis er en direkte sammenheng mellom kompetanse blant personale og resultatet i skolen. Når det gjelder legetimer og fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem, er dette lavere enn både sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.

Kommune	Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem
Neset	41,8	0,25	0,25
Kostragruppe 2	-	0,38	0,40
Landsgjennomsnittet	40,4	0,50	0,39

Kapasitet

- Innenfor barnehage Nasset leke- og oppholdsareal på landsgjennomsnittet, mens gjennomsnittlig gruppestørrelse er lavere enn landsgjennomsnittet og på samme nivå som sammenlignbare kommuner. Det er ikke uvanlig at mindre kommuner har mindre grupper i skole, fordi befolkningsgrunnlaget blant annet gjør at en ikke får «fylt opp» skoleklassene. Alle plassene i pleie- og omsorgsinstitusjoner i Nasset har enerom, mens andelen undersøkelser i barnevernet som har over tre måneder saksbehandlingstid var lavere enn både i sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet. Tallene er fra 2014, med unntak av barnevern som er fra 2013.

Kommune	Leke- og oppholdsareal i barnehage	Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder (barnevern). Tall for 2013.
Nasset	5,7	11,8	100	7
Kostragruppe 2	7,1	11,8	96,8	25
Landsgjennomsnittet	5,6	13,8	95,0	33

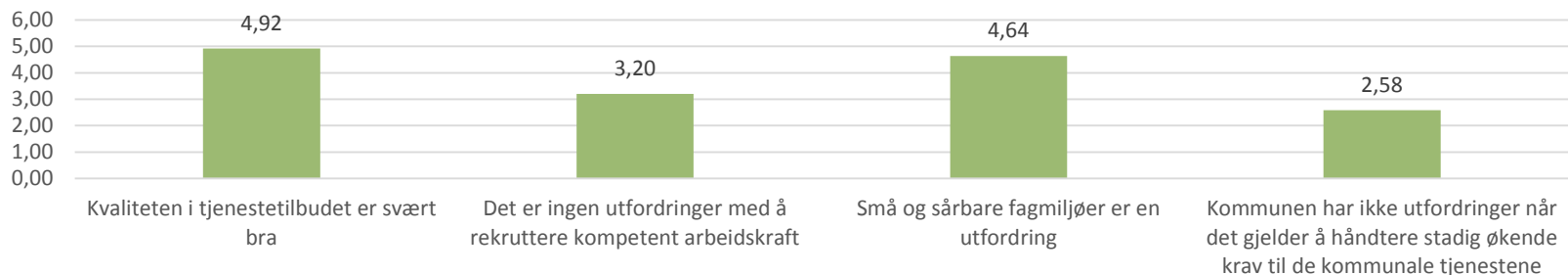
- Andelen barn som går i barnehage og SFO er lavere enn både landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner i Nasset. Andelen i barnehagen er noe lavere, mens andelen i SFO er mye lavere enn landsgjennomsnittet. Det er en høyere andel av innbyggere over 80 år som bor på institusjon i Nasset, mens andelen som bor i bolig til pleie- og omsorgsformål er lavere. Tallene er fra 2014.

Kommune	Andel barn 1-5 år med barnehageplass	Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	Andel innbyggere 80 år som bor i bolig til pleie- og omsorgsformål
Nasset	87,6	40,5	25,0	31,0
Kostragruppe 2	90,2	42,9	14,2	52,3
Landsgjennomsnittet	90,2	60,2	13,6	39,4

Oppfatninger av tjenestetilbudet

- Påstanden om at kvaliteten i tjenestetilbudet er svært bra, får stor støtte blant respondentene i spørreundersøkelsen med et snitt på 4,92. Det gjenspeiles også i oversiktene på de foregående sidene. På flere av tjenesteområdene, med unntak av grunnskole, har Nesset en høy andel ansatte med relevant utdanning. Samtidig gjør Nesset det bedre enn landsgjennomsnittet når vi ser på grunnskolepoeng. Det generelle inntrykket er tjenester knyttet til de store tjenesteområdene er gode.
- Samtidig peker respondentene i spørreundersøkelsen på at det er en utfordring med små og sårbare fagmiljøer, håndtering av stadig økende krav til kommunale tjenestene og noe utfordring med rekruttering. I de åpne svarene i spørreundersøkelsen ble spesielt helse, pleie og omsorg og tekniske tjenester pekt på som en utfordring.

Egenvurdering - kommunalt tjenestetilbud

Svarfordeling fra spørreundersøkelsen på påstandene «kvalitet i tjenestetilbud er svært bra», «det er ingen utfordringer med å rekruttere kompetent arbeidskraft», «små og sårbare fagmiljø er en utfordring» og «kommunen har ikke utfordringer når det gjelder å håndtere stadig økende krav til de kommunale tjenestene», på en skala fra 1-6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

Interkommunalt tjenestesamarbeid

Interkommunalt samarbeid

- I 2013 ble det gjennomført en omfattende kartlegging av interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal (NIVI 2013).
- Kartleggingen viste at Nesset deltar i til sammen 43 forskjellige formelle interkommunale samarbeidsordninger. Disse samarbeidene er fordelt på tre nivåer:
 - Lokale og bilaterale ordninger: 12
 - Ordninger på regionnivå: 16
 - Ordninger på høyere geografisk nivå: 15
- Det er i hovedsak 4 ulike former for interkommunale samarbeid:
 - **AS**, der kommunene eier sine respektive eierandeler i selskapet.
 - **Interkommunale selskap (IKS)** fungerer stort sett på samme måten, men er hjemlet i et annet lovverk enn aksjeloven.
 - **Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens §27**, hvor samarbeidet har et felles styre.
 - **Vertskommunesamarbeid hjemlet i kommunelovens §28**, der én kommune er vert i form av blant annet arbeidsgiveransvar for samarbeidstiltaket. Her avgir de andre kommunene myndighet til vertskommunen, samtidig som de kjøper tjenester fra vertskommunen.

Samarbeid om tjenesteområder

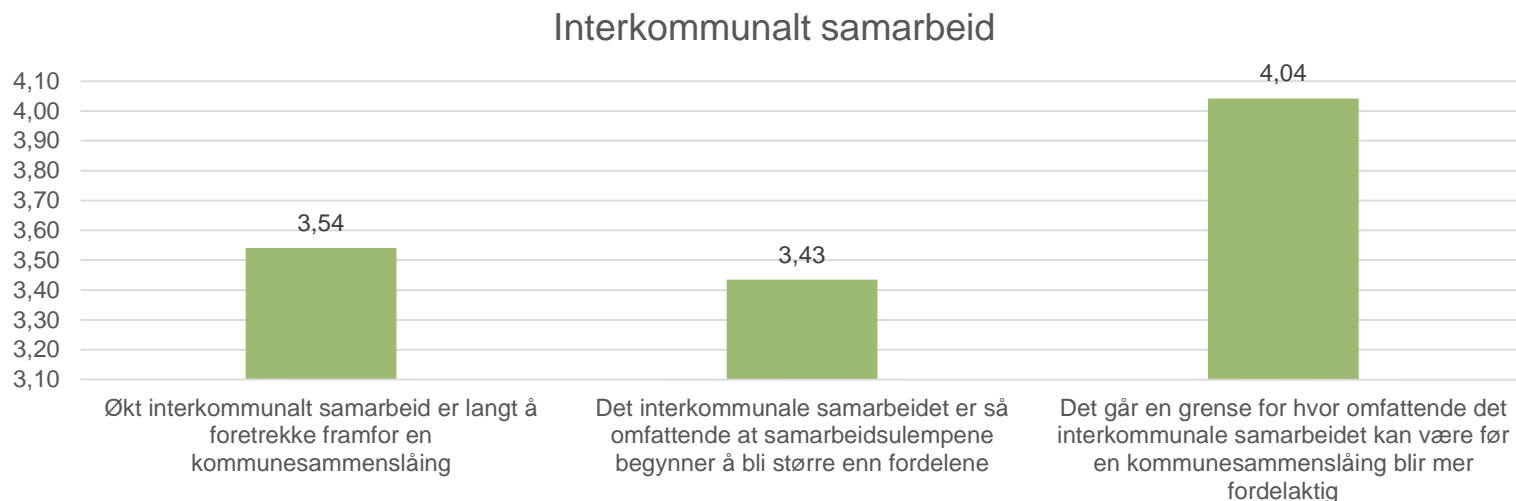
- Tabellen under viser ulike kommunale tjenesteområder, og hvilke av disse Nesset har samarbeid på (markert med kryss).
- Nesset har flest tjenestesamarbeid på de spesialiserte tjenesteområdene som PPT, barnevern, renovasjon og krisesenter. Samarbeidet på grunnskole er kjøp av skoleplasser mellom Rauma og Nesset.
- I tillegg til disse tjenestene, deltar Nesset i samarbeid om museum, arkiv, revisjon, kontrollutvalgssekretariat, tilsyn byggesak og diverse faglige nettverk (ROR har blant annet faglig nettverk om skole, barnehage og samhandling).
- Nesset inngår også i IKT-samarbeid gjennom IKT ORKidé.

Kommunale tjenester	Nesset
Fastlegeordningen/legevakt/øyeblikkelig hjelp	x
Sykehjem og hjemmetjenester	-
Helsestasjon inkl. jordmor	-
Grunnskole	x
Skolefritidsordninger	-
Barnehage	-
Sosiale tjenester	-
Spesialundervisning	-
Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	x
Barnevern	x
Brann- og eksplosjonsvern	x
Renovasjon	x
Rusarbeid og psykisk helsearbeid	-
Kulturskole	x
Krisesenter	x
Sivilt beredskap	-
Bibliotek	x
Vei, vann og avløp	-

Oversikt over hvilke kommunale tjenester Nesset har interkommunalt samarbeid om. Kilde: NIVI 2011, Lie et al. 2014 og ROR

Oppfatninger av interkommunalt samarbeid

- I spørreundersøkelsen ble respondentene bedt om å vurdere tre påstander knyttet til interkommunalt samarbeid. Det gjennomsnittlige svaret fra respondentene er vist i figuren under. En score på over 3,5 viser støtte til påstanden, og score på under 3,5 viser at respondentene i gjennomsnitt ikke støtter påstanden.
- Det er støtte til påstanden om at det går en grense for hvor omfattende det interkommunale samarbeid kan være, før en kommunesammenslåing blir mer fordelaktig. Men respondenten har ingen klar tilbakemelding om at det interkommunale samarbeidet er for omfattende i dag, eller om en foretrekker interkommunalt samarbeid framfor kommunesammenslåing.

Svar fra spørreundersøkelsen på påstandene «Økt interkommunalt samarbeid er langt å foretrekke framfor en kommunesammenslåing», «Det interkommunale samarbeidet er så omfattende at samarbeidsulempene begynner å bli større enn fordelene» og «Det går en grense for hvor omfattende det interkommunale samarbeidet kan være før en kommunesammenslåing blir mer fordelaktig», på en skala fra 1-6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

Valgfrihet

Valgfrihet i Nesset kommune

- Valgfrihet er ett av de mer krevende kriteriene fra ekspertutvalget, og det kan være flere måter å definere dette på. Ekspertutvalget trekker fram eksempler som mulighet til å velge fast hjemmehjelp, og til å kunne velge mellom barnehager som vektlegger ulike typer tilbud. Utvalget legger til grunn at større kommuner vil kunne tilby mer variasjon i tilbudet.
- Vi har her sett på tilbud innenfor de store tjenesteområdene:
 - Barnehage. Hvilken variasjon finnes i barnehagetilbudet i barnehagetilbudet? I Nesset ser vi at det er 3 offentlig, og 2 private barnehager. En av de private barnehagene er friluftsbarnhage, og utgjør slik sett et annen tilbud enn de mer «tradisjonelle» barnehagene.
 - Skole. Dersom kommunen har flere skoler, vil det være mulig for elever som har behov for å bytte skole å kunne gjøre dette innenfor egen kommune. I Nesset er det to skoler med 1. – 10. trinn, og også en skole i Eresfjord med 1. – 7. trinn. Slik sett er det mulig for elever å bytte skole innad i kommunen ved behov.
 - Pleie og omsorg. Tabellen nederst viser at Nesset har omsorgsboliger, samt sykehjem med både avdeling for demente og avdeling med korttidsopphold/rehabilitering. Men kommunene en mer spesialisert tjeneste som bofellesskap til rus/psykiatri er.

Barnehage

	Antall barnehager i kommunen	Hvorav offentlige	Hvorav private	Åpen barnehage	Friluftsbarnhage/ gårdsbarnehage	Familiebarnehage	Montessori pedagogikk	Kristen forsmålsparagraf
Nesset	5	3	2	-	x	-	-	-

Grunnskole

Kommune	Antall skoler	Skoler
Nesset	3	<ul style="list-style-type: none">Eidsvåg barne- og ungdomsskole (1. – 10. trinn) – 261 eleverEresfjord barne- og ungdomsskole (1. – 10. trinn) – 49 eleverVistdal skole (1. – 7. trinn) – 17 elever

Pleie og omsorg

Kommune	Omsorgsboliger	Bofellesskap rus/psykiatri	Avdeling for demente	Korttidsopphold og rehabilitering
Nesset	x	-	x	x

Framtidig tjenesteproduksjon

Behov for framtidige årsverk

- Hvordan tjenesteproduksjonen i kommunene vil se ut i framtiden vil avhenge av endringer i befolknings sammensetning, økonomi, eventuell oppgaveoverføring fra stat og region til kommunene og teknologiutvikling. Regjeringen la fram stortingsmeldingen om nye oppgaver til større kommuner 20. mars 2015, denne er nærmere omtalt under neste delkapittel om lokaldemokrati.
- Tabellene under viser antall årsverk per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder (20-66 år) i barnehage, grunnskole og pleie- og omsorg i 2013. På bakgrunn av tjenestenivået i 2013 og anslag på befolkningsutviklingen vises et estimert behovet for antall årsverk per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder (20-66 år) i 2020 og 2040. I beregningene er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrad og standard på tjenestene som i 2013. Tjenestedataene er hentet fra KOSTRA 2013. Framskrivningene er basert på SSBs mellomalternativ.
- Dette er framskrivninger knyttet til de store, eksisterende tjenestene. Dersom kommunen får endringer i oppgaver, eller nye oppgaver, vil dette behovet måtte justeres.
- Oppstillingene viser at tjenestebehovet knyttet til barnehage og grunnskole vil endres noe fram til 2040. Behovet vil øke i barnehage, mens det vil reduseres i grunnskole. Etter 2020 vil behovet øke ytterligere litt i barnehagen, og samtidig mer i grunnskolen. Når det gjelder tjenestebehovet knyttet til pleie og omsorg vil behovet øke noe fram til 2020, mens det vil øke kraftig i perioden fra 2020 til 2040. Økt behov for pleie og omsorgsårsverk må ses i lys av eldrebølgen etter 2020, som vil gjelde alle landets kommuner. For mange kommuner er behovet ganske stabilt fram mot 2020, mens for Nesset er det et økende behov allerede de nærmeste årene.

Barnehage

	2013	2020	2040
Nesset	20,8	24,0	25,6

Grunnskole

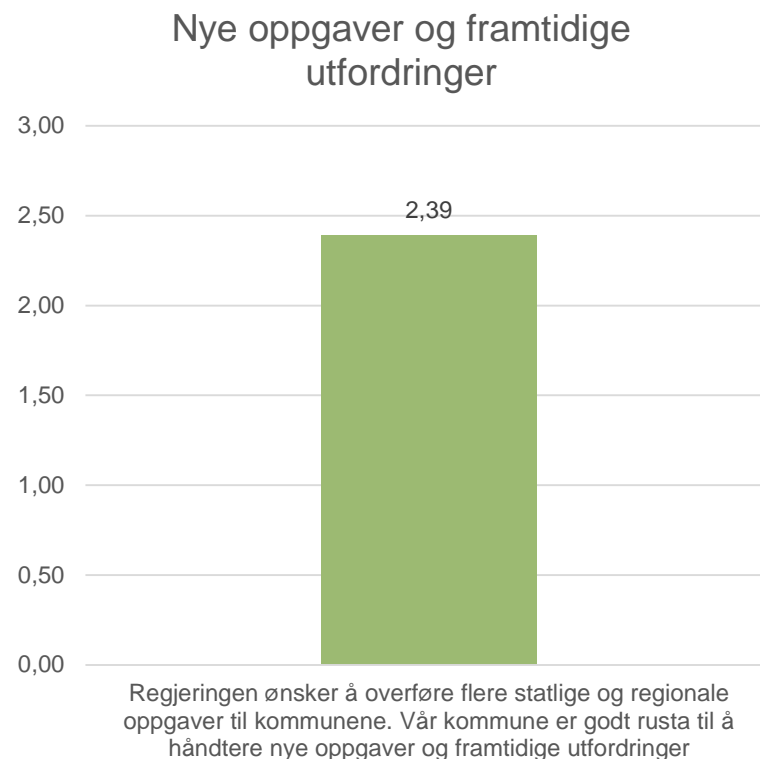
	2013	2020	2040
Nesset	24,8	22,3	27,6

Pleie og omsorg

	2013	2020	2040
Nesset	81,0	90,9	145,1

Oppfatning av framtidig tjenesteproduksjon

- Respondentene ble i spørreundersøkelsen også bedt om å vurdere om Nasset er rustet til å håndtere nye oppgaver og framtidige utfordringer. Det gjennomsnittlige svaret var 2,39, noe som betyr at en er negativ til påstanden og ikke mener at kommunen er godt rustet.
- I de åpne svarene i spørreundersøkelsen ble det blant annet pekt på at det er et økende antall eldre, og at flere eldre har utfordringer knyttet til demens. Det krever et mer spesialisert omsorgstilbud. Psykisk helse ble også pekt på som en utfordring.
- Vi så i økonomikapittelet at Nasset har inntekter høyere enn landsgjennomsnittet, men at prognosene framover viser en stadig nedgang i folketallet. Å tilpasse tjenestenivået til inntektene vil være en krevende øvelse for Nasset framover.

Svarfordeling fra spørreundersøkelsen på påstandene «regjeringen ønsker å overføre flere statlige og regionale oppgaver til kommunene. Vår kommune er godt rustet til å håndtere nye oppgaver og framtidige utfordringer», på en skala fra 1-6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

Effektiv tjenesteproduksjon og økonomisk soliditet

Økonomiske nøkkeltall

- Vi så i delkapittelet om økonomi at innsparingspotensial på tjenesteproduksjonen var på 26,2 millioner, samt 1,627 millioner knyttet til administrasjon. Samlet gir dette en innsparing på 10,6 % av brutto driftsinntekter.
- Økonomisk soliditet er blant annet et uttrykk for om en kommune er i stand til å håndtere svingninger i inntekter og kostnader. De økonomiske nøkkeltallene henger sammen slik sett. Dersom kommunen har et positivt netto driftsresultat over år, vil dette gi rom for en økonomisk buffer i form av et gitt nivå på disposisjonsfondet. Som igjen kan brukes til investeringer, framfor å ta opp lån. Høy lånegjeld vil genere finanskostnader som renter og avdrag, som igjen går utover hvor mye midler som er til drift av kommunen. Dersom kommunen klarer å holde nivået på lånegjelden nede, vil også rente- og avdragsbelastningen bli lavere. Vi så i delkapittelet om økonomi at Nettet har redusert sitt disposisjonsfond over flere år, og i 2013 utgjorde det 1,9 % av brutto driftsinntekter.

Samlet vurdering tjenesteyting

Vurderingssystem

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike alternativene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og til å gi en samlet vurdering. Disse er 😊 , 😐 og 😞 .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering av ulike strukturalternativ. Det er vist i tabellen under og på de neste sidene.
- Vurderingssystemet er i utgangspunktet laget for å vurdere sammenslåing av to eller flere kommuner. Siden vi nå vurderer én kommune, har vi derfor tilpasset kriteriene noe. Istedenfor endringer ved en eventuell sammenslåing, har vi sett på situasjonen i Nesset kommune i dag og hvordan politikere og ansatte selv vurderer blant annet tjenestetilbud og framtidige utfordringer.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Poengsum fra 0 – 33 poeng får en sur/rød smiley, alternativ med poengsum mellom 34 – 66 får en middels blid/oransje smiley og alternativ med poengsum fra 67 og over får en blid/grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Under 10 000 innbyggere	0	😞
	10 000 – 14 999 innbyggere	5	😐
	Over 15 000 innbyggere	10	😊
Interkommunalt tjeneste samarbeid	Kommunen har i stor grad tjenestesamarbeid på store og spesialiserte/små tjenesteområder	0	😞
	Kommunen har i noe grad tjenestesamarbeid på store og spesialiserte/små tjenesteområder	10	😐
	Kommunen har i liten grad tjenestesamarbeid på store og spesialiserte/små tjenesteområder	20	😊

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Flere indikatorer peker på at kommunen har dårlig kapasitet og kompetanse, samt egenvurderingen av egne tjenester er negativ.	0	
	Flere indikatorer peker på at kommunen har god kapasitet og kompetanse, men egenvurderingen av flere forhold ved egne tjenester er negativ.	15	
	Flere indikatorer peker på at kommunen har god kapasitet og kompetanse, samt egenvurderingen av flere forhold ved egne tjenester er positiv.	30	
Framtidig tjenesteproduksjon	Respondentene i spørreundersøkelsen er negative til at kommunene er rustet til å møte framtidige utfordringer og ta på seg nye oppgaver.	0	
	Respondentene i spørreundersøkelsen er nøytrale til at kommunene er rustet til å møte framtidige utfordringer og ta på seg nye oppgaver.	5	
	Respondentene i spørreundersøkelsen er positive til at kommunene er rustet til å møte framtidige utfordringer og ta på seg nye oppgaver.	10	
Valgfrihet	Kommunen har i liten grad valgfrihet for innbyggerne, for eksempel har man bare en skole, en barnehage også videre.	0	
	Kommunen har noen grad av valgfrihet for innbyggerne. Det er flere skoler, barnehager, samt ulike typer tilbud.	5	
	Kommunen har stor grad av valgfrihet for innbyggerne. Det er flere enheter innenfor de ulike fagområdene, og innbyggerne kan velge mellom ulike typer tilbud.	10	

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon og administrasjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst over 5 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 2 – 4,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0 – 1,99 prosent av brutto driftsinntekter	10	
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	Fondsbeholdning tilsvarende 0 – 1,99 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Fondsbeholdning tilsvarende 2 – 4,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Fondsbeholdning over 5 prosent av brutto driftsinntekter	10	

Vurdering tjenesteyting

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Neset har 3 001 innbyggere per 1. januar 2014. Det er forventet en ytterligere nedgang fram mot 2040.	0/10	
Interkommunalt tjenestesamarbeid	Neset er blant kommunene i Molde-regionen med flest interkommunale tjenestesamarbeid, og har spesielt mange på mange av de små tjenesteområdene.	0/20	
Kompetanse og kapasitet	Flere indikatorer peker på at Neset har god kompetanse og kapasitet på flere områder. I spørreundersøkelsen er man derimot bekymret for små fagmiljø, rekruttering og evnen til å håndtere nye krav og forventinger til oppgaver.	15/30	
Framtidig tjenesteproduksjon	Respondentene i Neset er negative i spørreundersøkelsen til at kommunene er rustet til å møte framtidige utfordringer og ta på seg nye oppgaver.	0/10	
Valgfrihet	Neset kommune har flere barnehager og skoler, samt i noen grad ulike typer tilbud.	5/10	
Effektiv tjenesteproduksjon	Effektiviseringsgevinst tilsvarende over 5 prosent av brutto driftsinntekter (10,6 prosent).	0/10	
Økonomisk soliditet	Disposisjonsfond i 2013 utgjorde 1,9 prosent av brutto driftsinntekter	0/10	
Samlet vurdering tjenesteyting	Samlet får «Neset som egen kommune» en score på 20 av 100 poeng på tjenesteyting.	20/100	

Lokaldemokrati

Kort om lokaldemokrati

- Det er viktig at kommunestrukturen er slik at hensynet til demokrati og deltagelse blir ivaretatt. Et levende lokaldemokrati er grunnmuren i folkestyret og er nødvendig for tilliten og legitimiteten til det nasjonale folkestyret. Kriterier som kan legges til grunn for å karakterisere hva som er et godt lokaldemokrati, er blant annet følgende forhold:
 - Nærhet mellom de som styrer og de som blir styrt.
 - Innbyggerne og deres engasjement og deltagelse, både gjennom valg og gjennom pågående prosesser knyttet til aktuelle politiske saker, som for eksempel kommuneplanarbeid, skolestrukturendringer og så videre.
 - Politisk handlefrihet; det vil si at lokalpolitikere har verktøy i sin verktøykasse til reelt å kunne foreta prioriteringer og lede samfunnsutviklingen.
- I det senere har vi sett flere forhold som kan være en utfordring mot lokaldemokrati, blant annet økt fremvekst av interkommunalt samarbeid og økt statlig styring.

Et av målene ved kommunereformen – styrket lokaldemokrati

- Regjeringen har som mål at kommunereformen skal styrke lokaldemokratiet. De ønsker å gjøre dette ved følgende forhold:
 - Større kommuner vil legge grunnlaget for å kunne overføre flere oppgaver og slik styrke kommunene som viktige lokaldemokratiske organer for sine innbyggere. Se mer om forslaget til oppgavemelding senere i rapporten.
 - Større kommuner med bredt ansvarsområde vil gi grunnlag for større styringskapasitet og gjennomføringskraft. Kommunal administrasjon med tilstrekkelig kompetanse og kapasitet kan utarbeide gode beslutningsgrunnlag til de folkevalgte og bedre politisk styring, og øke mulighetene for å utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet.
 - Kommunene løser sine oppgaver selv og foretar helhetlige prioriteringer. Mindre behov for interkommunale samarbeid, enklere forvaltning for innbyggere og politikere.
 - Færre og større kommuner med god kapasitet og kompetanse, vil kunne gjennomføre en velferdspolitik i henhold til nasjonale mål, og behovet for statlig detaljstyring vil reduseres. Kommunene vil dermed få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbud til innbyggernes behov.

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunens rolle som lokaldemokratisk arena:

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Demokratisk arena	Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring

- De tre første kriteriene er rettet mot kommunene, mens bred oppgaveportefølje og statlig rammestyring er rettet mot staten.

Vurderingskriterier lokaldemokrati

- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av lokaldemokrati. Det er gjort en endring sammenlignet med vurderingene i Molde-regionen. Kriteriet om «behov for tiltak for et styrket lokaldemokrati» er tatt bort. Dette var med for å vurdere om det er behov for avbøtende tiltak for lokaldemokratiet i forbindelse med en kommunesammenslåing, og er ikke så aktuelt når vi vurderer Nettet alene.
- Samlet poengsum vil derimot være den samme, siden vi har gitt lokal politisk styring en vekt på inntil 30 poeng.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finner du under samlet vurdering lokaldemokrati.

Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Høy politisk deltagelse	Vi har sett på kommunens valgdeltagelse, størrelse på kommunestyret, politisk representasjon og kommunens tilrettelegging for innbyggermedvirkning.	0-40
Lokal politisk styring	Vi har sett på kompetanse og kapasitet, politisk handlingsrom, samt omfanget av interkommunalt samarbeid.	0-30
Lokal identitet	Nettet har gjennomført en innbyggerundersøkelse, hvor spørsmålet blant annet var tilhørighet til egen kommune og nabokommunene.	0-10
Oppgavepotensial	Med utgangspunkt i oppgavemeldingen, har vi sett på om kommunen kan ta på seg flere oppgaver.	0-20

Høy politisk deltagelse

Bakgrunn

- Tabellene til høyre viser ulike bakgrunnstall knyttet til høy politisk deltagelse.
 - Valgdeltagelsen i Nesset har variert fra 1991 og fram til i dag. Et generelt bilde er at deltagelsen er noe lavere enn landsgjennomsnittet, med unntak av 1999 og 2007.
 - Nesset har 21 representanter i kommunestyret. Ifølge kommuneloven må kommuner med under 5 000 innbyggere ha minst 11 representanter. Nesset er godt over dette, noen som er positivt i forhold til å representativitet både partipolitisk og geografisk. På den annen siden kan det føre til et mindre beslutningseffektivt og kostnadseffektivt organ.
 - Etter kommunevalget i 2011 var det 6 partier som ble representert i Nesset. Venstre stilte også til valg, men ble ikke representert. Av partiene som var på Stortinget i 2011, var det Venstre og Sosialistisk Venstreparti som ikke var representert i Nesset.
 - De samme 7 partiene som gjordet det i 2011, har levert inn listeforslag til kommunestyrevalget 2015. Innbyggerne har dermed bredt utvalg å velge i.

Valgdeltagelse

	1991	1995	1999	2003	2007	2011
Nesset	64,8	60,8	63,8	58,4	65,6	63,9
Landet	66,0	62,8	60,4	59,0	61,2	64,2

Valgdeltagelsen ved lokalvalgene i 1991-2011, i prosent. Kilde: SSB

Antall kommunestyrerepresentanter

	1991	1995	1999	2003	2007	2011
Nesset	25	25	25	25	21	21

Antall valgte representanter til kommunestyret 1991-2011. Kilde: SSB

Partirepresentasjon

	AP	SP	KrF	H	FrP	Innbyggerlista
Nesset	7	3	2	7	1	1

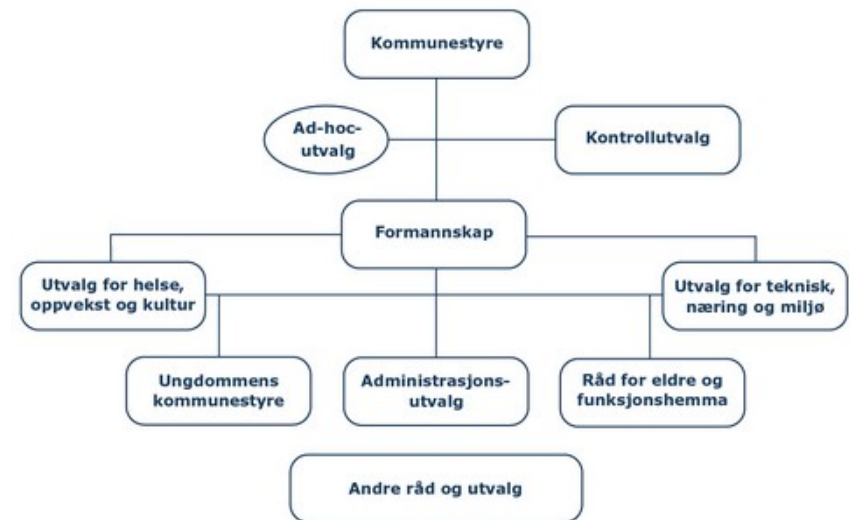
Partier og mandater i kommunestyret etter lokalvalget i 2011. Kilde: SSB

Deltagelse mellom valg – innbyggermedvirkning generelt

- Å stemme ved valg er den viktigste kanalen innbyggerne har for å påvirke den lokaldemokratiske arenaen. Men i tillegg legges det til rette for at innbyggerne kan medvirke gjennom andre kanaler gjennom valgperioden. Noen av disse ordningene er lovbestemte, mens andre er frivillige.
- Ekspertutvalget peker på følgende ordninger for innbyggermedvirkning:
 - Nærdemokratiske ordninger (frivillige organisasjoner, velforeninger, lokalutvalg, bydeler osv.)
 - Lovbestemte ordninger (eldreråd og råd eller representasjonsordning for mennesker med nedsatt funksjonsevne)
 - Andre råd og utvalg (ungdomsråd, kontaktutvalg for frivillige organisasjoner, samarbeid- eller kontaktforum for næringslivet, kontaktutvalg/råd for innvandrere)
 - Innbyggerinitiativ. Dette er en ordning hvor innbyggere, ved å samle underskrifter fra 2 % av innbyggerne eller 300 personer, kan be om at en sak behandles i en kommune. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har opprettet en egen side hvor innbyggerne kan starte underskriftsaksjoner – www.minsak.no.

Innbyggermedvirkning og Nettet

- Nettet kommune har følgende faste, rådgivende organer:
 - Rådet for funksjonshemma
 - Råd for eldre
 - Ungdommens kommunestyre
- Kommunen er videre organisert i bygdelag, men det er ikke noe organisert samarbeid mellom disse. Nettet kommune har ikke en ordning med lokalutvalg. Det er også naturlig ut fra størrelsen.
- Nettet har cirka 70 frivillige lag og organisasjoner, men disse er ikke etablert i noe eget kontaktutvalg for frivillige organisasjoner.
- Nettet næringsforum fungerer som et kontaktforum for næringslivet.
- Nettet kommune har ikke kontaktutvalg/råd for innvandrere.
- Under politikk på Nettet kommunes hjemmeside, er det link til informasjon om innbyggerinitiativ og www.minsak.no. Kommunen rapporterer derimot at innbyggerne i svært liten grad bruker dette verktøyet.
- Oppsummert ser vi at Nettet har de lovpålagte organene de skal ha, i tillegg har kommunen ungdommens kommunestyre og næringsforum. Kommunen har også lagt til rette for bruk av innbyggerinitiativ.

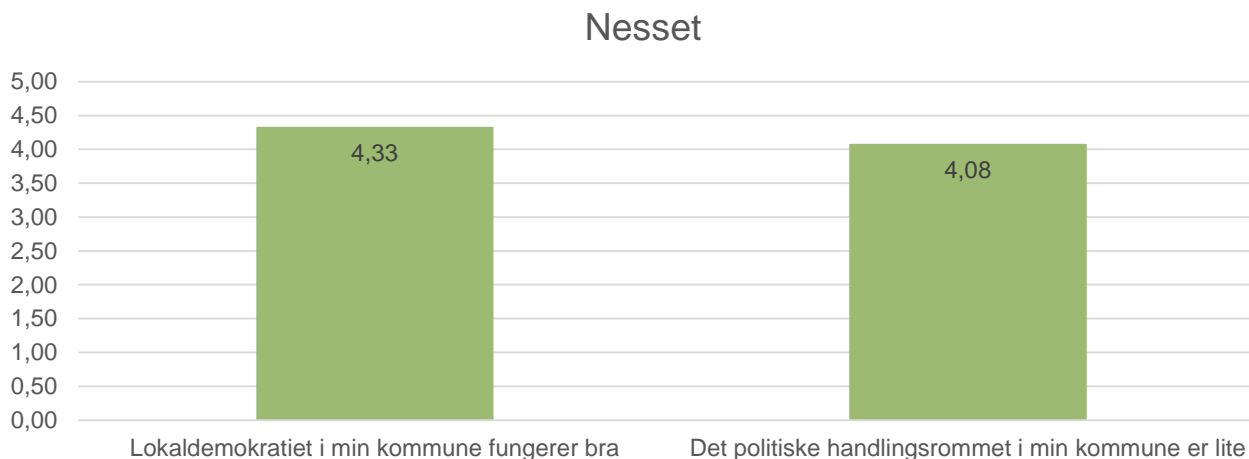

Politisk organisasjonskart Nettet kommune

Lokal politisk styring

Egenvurdering av lokaldemokratiet

- I spørreundersøkelsen ble politikerne bedt om å vurdere lokaldemokratiet og det politiske handlingsrommet i Nesset kommune. Som vi ser av figuren under til høyre, er det støtte til påstanden om at lokaldemokratiet i Nesset fungerer bra (gjennomsnitt på 4,33). Det er også støtte til at det politiske handlingsrommet er lite (gjennomsnitt på 4,08).
- De åpne svarene i undersøkelsen viser at det er dragninger mellom ulike geografisk områder i kommunen; noen av respondentene mener bygdene har for mye makt, mens andre peker på at det er en sentralisering innad i kommunen.
- Regjeringens ekspertutvalg har anbefalt en kommunestørrelse på 15 – 20 000 innbyggere for å ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i administrasjonen til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag slik at de folkevalgte kan gjøre den politiske styringen bedre og øke mulighetene for å utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet.

Svar fra spørreundersøkelsen på påstandene «lokaldemokratiet i min kommune fungerer bra» og «det politiske handlingsrommet i min kommune er lite», på en skala fra 1-6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

Interkommunalt samarbeid

- Som vist tidligere i rapporten gjorde NIVI en kartlegging av interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal i 2013. Tabellen under viser at Nesset har til sammen 43 samarbeid. Av disse er:
 - 15 på et høyere geografisk nivå enn regionnivået. Eksempler på slike samarbeid er 110-sentral for Møre og Romsdal og felles arkiv for alle kommunene og fylket.
 - 16 på ordninger på regionnivå. Eksempler på slike samarbeid er regionrådssamarbeidet gjennom Romsdal regionråd og felles legevakt med Molde, Fræna og Eide.
 - 12 er lokale og bilaterale ordninger. Eksempler på dette er kulturskolesamarbeid og oppmåling med Gjemnes, og biblioteksamarbeid med Sunndal.
- Det er få nasjonale kartlegginger av interkommunalt samarbeid, men IRIS gjorde en nasjonal kartlegging i 2013. Her konkluderte de med at norske kommuner inngår gjennomsnittlig 11 interkommunale samarbeid. Ut fra andre kartlegginger av interkommunalt samarbeid, er det nærliggende å anta at dette tallet er høyere. Uansett har Nesset et antall samarbeidsrelasjoner som kan antas å være høyere enn landsgjennomsnittet.
- Regjeringen har styrking av lokaldemokratiet som et av målene i kommunereformen, blant annet mener de dette vil oppnås med mindre bruk av interkommunalt samarbeid.
- I vedlegg 1 er alle interkommunale samarbeid Nesset inngår i samlet.

Kommune	Høyere nivå	Regionrådsnivå	Lokalt nivå	Sum
Nesset	15	16	12	43

Antall interkommunale samarbeid Nesset inngår i på høyere nivå, regionrådsnivå og lokalt nivå. Kilde: NIVI 2013

Lokal identitet

Innbyggernes tilhørighet i Nesset

- Nesset kommune har i egen regi gjennomført en mindre spørreundersøkelse blant et representativt utvalg på 150 deltagere. Telemarksforskning har ikke vært involvert i dette arbeidet.
- I undersøkelsen ble innbyggerne bedt om å vurdere sin tilhørighet til bygda, kommunen, nabokommunene Sunndal, Rauma og Molde, Nordmøre og Romsdal. Respondentene fikk 5 valg; to positive (svært stor, ganske stor), et nøytralt (verken/eller) og to negative (svært liten/ganske liten).
- Resultatet er oppsummert i tabellen under. Tallene representerer antallet som svarte innenfor den positive, nøytrale og negative kategoriene.
- Det er et stort flertall som opplever en stor tilhørighet til bygda og til kommunen sin. Tilhørigheten til kommunen er overraskende høy med tanke på tilbakemeldingen fra vår egen spørreundersøkelse om at det er litt kniving mellom ulike bygder/sentrum i kommunen. Videre føler innbyggerne i Nesset seg som Romsdalinger. Av nabokommunene er det flest som føler en stor tilhørighet til Molde, men omtrent like mange som føler en liten tilhørighet. Til Sunndal og Rauma er det flere som føler en liten tilhørighet enn de som føler en stor tilhørighet. Spesielt gjelder dette Rauma, på Sunndal er det en stor andel som har svart verken/eller.
- Innbyggerundersøkelsen viser at innbyggerne i Nesset har stor tilhørighet til bygda, kommunen sin og Romsdal, og i mindre grad til nabokommuner og Nordmøre.
- Ekspertutvalget har pekt på at lokal identitet kan vurderes ut fra to forhold; hvor stor identitet en har til egen kommune og hvor stor identitet en har til nabokommunen(e). Jo større identiteten er til nabokommunen, jo lettere vil det være å bygge fellesskap i en sammenslått kommune.

	Svært liten/ganske liten	Verken/eller	Ganske stor/svært stor
Tilhørighet til bygda	4	12	137
Tilhørighet til kommunen	5	12	136
Tilhørighet til Sunndal	59	56	36
Tilhørighet til Rauma	103	31	17
Tilhørighet til Molde	55	43	53
Tilhørighet til Nordmøre	96	29	23
Tilhørighet til Romsdal	11	33	105

Resultatet fra innbyggerundersøkelsen gjennomført i regi av Nesset kommune i mars 2015. Spørsmål knyttet til tilhørighet.

Oppgavepotensial

Nye oppgaver til større kommuner

- Fredag 20. mars la Regjeringen fram stortingsmeldingen om nye oppgaver til større kommuner.
- Stortingsmeldingen inneholder:
 - Redegjørelse for prosesser som er satt i gang, og som berører ansvarsdelingen mellom forvaltningsnivåene. Følger ikke nødvendigvis kommunereformens tidsløp.
 - Forslag til overføring av oppgaver til kommunene i forbindelse med kommunereformen.
 - Tiltak for å redusere statlig styring.
- Stortingsmeldingen skal endelig behandles i Stortinget i juni 2015.
- De neste sidene viser hvilke oppgaver som vurderes overført til kommunene.

Oppgaver som behandles i eget løp

- Det er flere pågående prosesser som kan føre til overføring av oppgaver til kommunene. Disse følger ikke nødvendigvis samme løp som kommunereformen. Prosessene er:
 1. Oppgave- og finansieringsansvaret i barnevernet
 2. Utredning av familieverntjenesten med sikte på overføring av ansvaret til kommunene
 3. Oppgaver på politiområdet
 4. Ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene for det offentlige vegnettet
 5. Stortingsmelding om primærhelsetjenesten
 6. Opptrappingsplaner for henholdsvis rusfeltet og rehabiliteringsfeltet
 7. Finansieringsansvaret for pasienttransport
 8. Reformarbeidet knyttet til pleiepenger, hjelpestønad og omsorgslønn
 9. Forenkling av utmarksforvaltningen
 10. Utviklingsavtaler på planområdet
 11. Forenkling av plandelen i plan- og bygningsloven
 12. Konesesjonsbehandling av mikro-, mini- og småkraftverk
 13. Endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag
 14. Vannscooterregelverket

Nye oppgaver - velferd

Oppgave	Nærmere om oppgaven
Tannhelse	Allmenntannhelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og fylkeskommunens ansvar etter tannhelsetjenesteloven overføres til kommunene.
Rehabilitering	Større kommuner kan få større ansvar for rehabiliteringstjenester som i dag ivaretas av spesialisthelsetjenesten. Hvilke oppgaver skal utredes nærmere, samt i hvilken form en slik ansvarsendring skal skje.
Basishjelpemidler	Basishjelpemidler utredes overført til kommunene. Det må defineres nærmere hvor grensen skal gå, samt utfordringer med lager og logistikk. Mer avanserte hjelpemidler vil fortsatt være et statlig ansvar.
Forsøk DPS (distriktpsykiatrisk senter)	Opprette en forsøksordning med overføring av driftsansvar for DPS til kommuner som har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse. Formålet med forsøksordningen vil være å undersøke om et kommunalt ansvar for tjenesten kan bidra til et bedre og mer helhetlig tilbud til brukerne.
Boligtilskudd	Tilskudd til etablering og den personrettede delen av tilskudd til tilpasning innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. I dag ligger denne oppgaven til Husbanken, og kommunene må søke midler her.
Varig tilrettelagt arbeid	Varig tilrettelagt arbeid (VTA) og enkeltplasseringer i ordinære virksomheter (VTO) kan overføres til kommunene – dette er tilbud om sysselsetting til personer som har små utsikter til ordinært arbeid.
Arbeids- og utdanningsreiser	Skal sikre at personer med nedsatt arbeidsevne kan ta utdanning og jobb (får finansiert reise). Ble gjort permanent fra 2013. Ansvaret ligger hos NAV i dag, kan overføres til kommunene.

Nye oppgaver – lokal utvikling

Oppgave	Nærmere om oppgaven
Tilskudd frivillighetsentraler	Ansvar for å gi tilskudd til frivillighetsentraler overføres til kommunene. Det er en forutsetning at kommunene overtar tilskuddsansvaret for de sentralene som ikke er kommunalt drevne også.
Lokal nærings- og samfunnsutvikling	I denne omgang foreslås det ikke noen konkrete oppgaver som skal overføres. KMD viser til en rekke utredninger og evalueringer som er satt i gang av lokalt nærings- og samfunnsutviklingsarbeid. Når disse utredningene og et sammenstilt kunnskapsgrunnlag foreligger, vil det utgjøre et grunnlag for å vurdere om det er behov for å klargjøre og styrke kommunens rolle knyttet til lokal nærings- og samfunnsutvikling. Regjeringen vil følge opp dette spørsmålet i proposisjonen om nye oppgaver til større kommuner, som planlegges fremmet for Stortinget vårsesjonen 2017.
Tilskudd nærings- og miljøtiltak i skogbruk	Forvaltningen av tilskudd til veibygging og til drift med taubane kan overføres fra fylkesmannen til kommunen. Forutsetter større kommuner, kan bidra til et fagmiljø på skog i kommunene.
Tilskudd beite, jordbruk, verdensarv	<ul style="list-style-type: none"> - Forvaltningen av utvalgte kulturlandskap i jordbruket kan overføres fra fylkesmannen til kommunene. Må avvente gjennomgang av miljøvirkemidlene som skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret i 2015. - Forvaltningen av tilskudd til verdensarvområdene kan overføres fra fylkesmannen til kommunene. Må avvente gjennomgang av miljøvirkemidlene som skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret i 2015. - Tilskudd til tiltak i beiteområder kan overføres til kommunene. Det kan være behov for samarbeid over kommunegrenser og fylkesgrenser for å sikre rasjonelle driftsopplegg. Må avvente gjennomgang av miljøvirkemidlene som skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret i 2015.
Enkeltutslipps-tillatelser, forurensningslov	Kommunene får myndighet til å gi utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 når det gjelder grønnsaksvaskerier, og myndighet til å behandle saker vedrørende støy fra motorsportbaner, skytebaner og vindmøller kan overføres til større kommuner.
Naturforvaltning	<ul style="list-style-type: none"> - For mindre verneområder som ligger i naturlig tilknytning til verneområder som i dag forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyrene, har styrene fått tilbud om å overta ansvaret også for disse områdene. Dersom kommunen eller styrene ikke ønsker denne myndigheten, kan myndigheten fortsatt ligge hos fylkesmannen. - Fylkeskommunens myndighet etter innlandsfiskeforskriften § 2 tredje ledd kan overføres til større kommuner. - Fylkeskommunens myndighet til å fastsette utvidet jakttid for enkelte fremmede/introduserte arter etter § 2 i forskrift om jakt- og fangsttider, og hvor det i liten grad er nødvendig å ta hensyn til regional utbredelse, kan overføres til større kommuner.

Nye oppgaver - andre

Oppgave	Nærmere om oppgaven
Vigselsrett for borgerlige vielser	Prøvingen av ekteskapsvilkår gjøres av skatteetaten. Derfor er det ikke noe i veien for at kommunene kan overta domstolenes vigselsmyndighet, betinger trolig heller ikke større kommuner enn det vi har i dag.
Notarialforretninger	Bekreftede underskrifter på dokumenter og bekrefte rett kopi
Godkjenning svømmeanlegg	Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av svømmehaller overføres til kommunene. De fleste anleggstyper kan da godkjennes i kommunene med unntak av kunstianlegg utendørs og innendørs, og anlegg som har fått status som nasjonalanlegg.

Førende prinsipper for oppgavefordelingen

- Det er lagt noen førende prinsipper for oppgavemeldingen som det er verdt å merke seg:
 1. Rammestyring av kommunesektoren.
 - Ved overføring av nye oppgaver til større kommuner vil rammestyring, både økonomisk og juridisk, ligge til grunn.
 2. Generalistkommunen skal være hovedmodellen for kommunesektoren.
 - Det legges ikke opp til et system med oppgavedifferensiering avhengig av flere ulike innbyggerstørrelser. Men de største kommunene kan overta noen flere oppgaver, se seinere i rapporten.
 - Regjeringen varslet allerede i kommuneproposisjonen 2015 at de vil utrede en generell hjemmel som gir adgang til å pålegge interkommunalt samarbeid som en løsning hvor geografiske avstander gjør at kommuner ikke kan slå seg sammen. Utredningen vil også vurdere om det på forhånd kan angis særskilte tjenesteområder som vil kunne være aktuelle for pålagte samarbeid. Forslag til Stortinget våren 2017.
 3. Individuelle rettigheter skal ligge fast.
 4. Pengene skal følge oppgaven.

Kommunestørrelse og oppgaver

- Det er ikke angitt minimumskrav til kommunenes innbyggertall for at oppgavene skal overføres, men i vurderingen av flere av oppgavene pekes det på ekspertutvalgets tilråding om at kommunene bør ha en minimumsstørrelse på 15 000 – 20 000 innbyggere.
- Regjeringen vil fremme forslag om en generell hjemmel for pålagt interkommunalt samarbeid. Formålet med en slik hjemmel vil iflg. regjeringen være å sikre innbyggerne et faglig forsvarlig tilbud, og den aktuelle kommunens fagkompetanse vil være sentral for vurderingen av når det vil kunne være aktuelt å anvende bestemmelsen. Den framtidige kommunestrukturen og omfanget av nye oppgaver til kommunene vil kunne avgjøre omfanget av slike pålagte samarbeid.

Samlet vurdering lokaldemokrati

Vurderingssystem

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike alternativene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og til å gi en samlet vurdering. Disse er , og .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering av ulike strukturalternativ. Det er vist i tabellen under og på de neste sidene.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Poengsum fra 0 – 33 poeng får en sur/rød smiley, alternativ med poengsum mellom 34 – 66 får en middels blid/oransje smiley og alternativ med poengsum fra 67 og over får en blid/grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Valgdeltagelse	Valgdeltagelse lavere enn landsgjennomsnittet ved sist valg	0	
	Valgdeltagelse som landsgjennomsnittet ved sist valg	5	
	Valgdeltagelse høyere enn landsgjennomsnittet ved sist valg	10	
Størrelse på kommunestyret	Kommunen har minimumsløsningen når det gjelder antall kommunestyrerepresentanter	0	
	Kommunen har mellom 0 – 50 prosent høyere representasjon enn minimumsløsningen	5	
	Kommunen har over 50 prosent høyere representasjon enn minimumsløsningen	10	
Politisk representasjon	Kommunen har under 3 partier som er representert i kommunestyret/stiller til valg	0	
	Kommunen har 3-5 partier som er representert i kommunestyret/stiller til valg	5	
	Kommunen har 6 eller flere partier som er representert i kommunestyret/stiller til valg	10	
Innbyggermedvirkning	Kommunen har kun lovpålagte medvirkningsorgan for innbyggerne	0	
	Kommunen har noen flere medvirkningsorgan enn de lovpålagte	5	
	Kommunen har de fleste medvirkningsorganene som ekspertutvalget peker på	10	

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Politisk handlingsrom	Det politiske handlingsrommet i kommunen oppleves som mindre enn gjennomsnittet.	0	
	Det politiske handlingsrommet i kommunen oppleves som verken stort eller lite.	5	
	Det politiske handlingsrommet i kommunen oppleves som større enn gjennomsnittet.	10	
Relevant kompetanse og tilstrekkelig kapasitet	Kommunen har under 10 000 innbyggere	0	
	Kommunen har mellom 10 000 – 14 999 innbyggere	5	
	Kommunen har over 15 000 innbyggere	10	
Interkommunalt samarbeid	Kommunen har over 30 interkommunale samarbeidsordninger	0	
	Kommunen har mellom 10 og 30 interkommunale samarbeidsordninger	5	
	Kommunen har under 10 interkommunale samarbeidsordninger	10	
Lokal identitet	Innbyggerne har større tilhørighet til nabokommunen(e), enn til egen kommune.	0	
	Innbyggerne har sterk tilhørighet til egen kommune, men også til nabokommunene.	5	
	Innbyggerne har en sterk tilhørighet til egen kommune.	10	
Oppgavepotensial	Kommunen vil i liten grad være rustet til å påta seg nye oppgaver, jf. oppgavemeldingen til Regjeringen.	0	
	Kommunen vil i noe grad være rustet til å påta seg nye oppgaver, jf. oppgavemeldingen til Regjeringen.	5	
	Kommunen vil i stor grad være rustet til å påta seg nye oppgaver, jf. oppgavemeldingen til Regjeringen.	10	

Vurdering lokaldemokrati

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Valgdeltagelse	Neset hadde en valgdeltagelse under landsgjennomsnittet ved forrige valg.	0/10	
Størrelse på kommunestyret	Neset har en størrelse på kommunestyret som er over 50 prosent av minimumsløsningen.	10/10	
Politisk representasjon	Det er 6 partier/lister representert i kommunestyret, og 7 lister stiller til valg høsten 2015.	10/10	
Innbyggermedvirkning	I tillegg til de lovpålagte medvirkningsorganene, har Neset ungdommens kommunestyre og næringsforum.	5/10	
Kapasitet og kompetanse	Innbyggertallet i Neset var 3001 per 1. januar 2014. Det er betydelig lavere enn ekspertutvalgets anbefaling.	0/10	
Politisk handlingsrom	Politikerne i Neset gir støtte til at det politiske handlingsrommet oppleves som lite.	0/10	
Interkommunalt samarbeid	Neset kommune har over 30 ulike interkommunale samarbeidsløsninger.	0/10	
Lokal identitet	Innbyggerne i Neset har størst tilhørighet til bygda og kommunen sin, og i mindre grad til nabokommunene.	10/10	
Oppgavepotensial ved større kommuner	Neset vil i liten grad være rustet til å ta på seg mange nye oppgaver uten bruk av interkommunalt samarbeid. Hjemmelen til pålagt interkommunalt samarbeid som utredes, kan være aktuell for kommuner på størrelse med Neset.	0/20	
Samlet vurdering lokaldemokrati	Samlet får «Neset som egen kommune» en score på 35 av 100 poeng på lokaldemokrati.	35/100	

Samlet vurdering «Nesset som egen kommune»

Oppsummering poeng

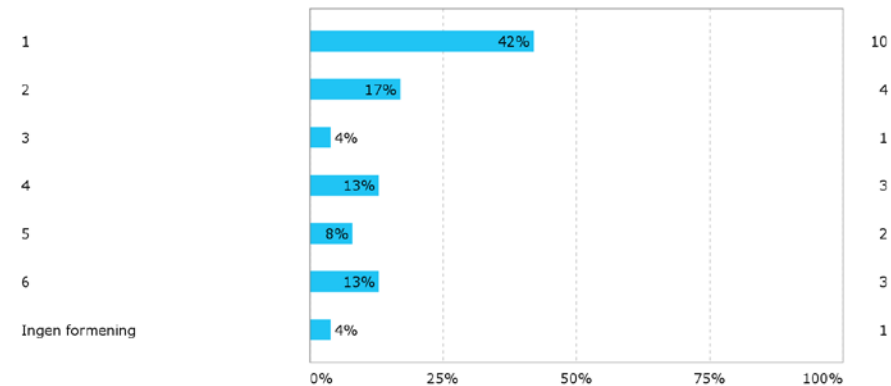
- I tabellen under har vi oppsummert poengsummene «Neset som egen kommune» har fått på hver av deltemaene. Økonomi får høyest score, mens tjenester får dårligst. Hadde samlet score vært under 126, ville den samlede smileyen vært rød.

Samfunnsutvikling	Økonomi	Tjenester	Lokaldemokrati	Samlet
30/80	45/100	20/100	35/100	130/380
				

- I Molde-regionen er Neset med i tre alternativer, samtlige av disse får en betydelig bedre score enn «Neset som egen kommune»:
 1. Hele ROR - Molde + Vestnes + Rauma + Neset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide: 242,5 poeng
 2. Romsdalsløyva - Molde + Neset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide + Gjemnes: 277,5 poeng
 3. Neset + Sunndal: 235 poeng
- Siden vi har justert noe på vurderingssystemet for å vurdere en kommune, og ikke sammenslåing, så er ikke summene helt sammenlignbare. Noen av kriteriene som var knyttet til sammenslåtte kommuner i Molde-regionen er tatt bort, og andre i vurderingen av Neset som egen kommune er derfor tillagt høyere vekt. Og vurderingene blir omvendt av hverandre. For eksempel vil dette med å ha sterk identitet til bygda/kommunen tillegges stor vekt i en vurdering Neset alene, mens det vil vurderes som negativt å bygge felleskap i en ny kommune i en vurdering av sammenslåing. Vi har allikevel valgt å ta med summene fra utredningen av Molde-regionen, siden det gir et bilde av hvordan «Neset som egen kommune» scorer i forhold til de tre andre alternativene.
- På de neste sidene har vi oppsummert resultatene fra spørreundersøkelsen knyttet til «Neset som egen kommune», og redegjort for fordeler og ulemper på de ulike temaene.

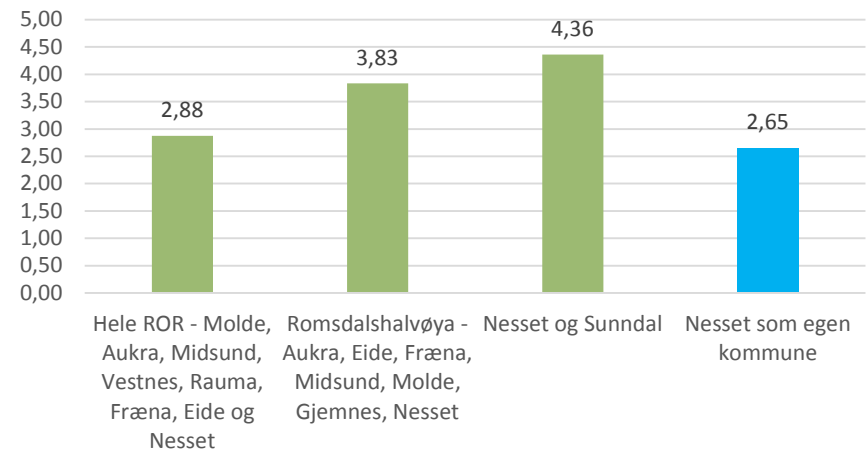
Resultater fra spørreundersøkelsen

- I spørreundersøkelsen som ble sendt politikere, administrasjon, tillitsvalgte, eldreråd og ungdomsråd – ble respondentene bedt om å vurdere alternativet med «Neset som egen kommune».
- Svarfordelingen kan sees i figuren oppe til høyre. Nesten halvparten av respondentene stilte seg svært negativ til at Neset skal fortsette som egen kommune. Det bidrar til å dra gjennomsnittet ned til 2,65.
- Det er viktig å understreke at dette er en spørreundersøkelse sendt til et utvalg av kommunalt ansatte og politikere, det er dermed ikke noe representativt utvalg av befolkningen.
- Sammenlignet med de andre strukturalternativene respondentene ble bedt om å vurdere, så er det Neset som egen kommune som kommer «dårligst» ut, se figuren nede til høyre. Både Romsdalshalvøya og «Neset + Sunndal» får støtte fra respondentene.
- På neste side har vi samlet innspillene fra respondentene for hvorfor man er positiv/negativ til «Neset som egen kommune».

Svarfordeling på «Hvordan stiller du deg til følgende sammenslåingsalternativ? Svar på en skala fra 1-6, der 1 er svært negativ og 6 er svært positiv) - Neset som egen kommune».

Vurdering av strukturalternativer

Neset som egen kommune

Hvorfor positiv til Neset som egen kommune?

- Neset har gode tjenester, og et tjenestetilbud som er bedre enn de aller fleste. Vi vet hva vi har i dag.
- Det vil være positivt for å bevare levende bygder.
- Identitet til Neset og frykt for sentralisering ved sammenslåing.
- Det er godt å bo i Neset.
- Neset som fortsatt egen kommune, forutsetter at regjeringen ikke fratrar kommunen økonomisk mulighet til å overleve.
- Det er det beste for lokaldemokratiet.

Hvorfor negativ til Neset som egen kommune?

- Kommunen er for liten til å yte tjenester i forhold til forventninger og krav, spesielt for framtidige oppgaver og tjenester, og over hele våre relativt store geografi.
- Små fagmiljøer.
- Kommunen har vanskeligheter med å rekruttere kompetente fagfolk.
- Økonomi. Vi klarer oss ikke økonomisk alene, det blir dyrere.
- For få innbyggere, for liten vekst.
- Skole, barnehage og eldreomsorg er veldig synlig og vil sannsynligvis bli godt ivaretatt. Tror at kommunal saksbehandling, spesielt innenfor byggesak fortsatt blir vanskelig å ivareta.
- Frykt for økonomiske sanksjoner fra myndighetene for å tvinge fram sammenslåing til større enheter.

Samfunnsutvikling

Fordeler

- Nettet er allerede i dag en stor kommunene i areal, men med dagens kommunegrenser så har de fleste innbyggerne en reisevei til kommunesenteret som er inntil 45 minutter. 45 minutter er definert som akseptabel pendlingsavstand.

Ulemper

- Nettet har i dag 1,2 årsverk knyttet til planlegging, og skulle hatt større fagmiljø og mindre sårbarhet på områdene som er knyttet til arbeidet med samfunnsutvikling.
- Nettet har et befolkningsgrunnlag på 3 001 innbyggere per 1. januar 2014, og antall innbygger er forventet å synke fram mot 2040. Færre innbyggere betyr mindre inntekter. Det vil gjøre det krevende for kommunen å stadig tilpasse seg rett tjenestetilbud når inntektene synker, og samtidig prioritere utviklingsarbeid. Nettet kan bli for liten til å håndtere framtidige utviklingsutfordringer og muligheter alene.
- Nettet har i dag et ensidig næringsliv, og har over de siste årene mistet mange av arbeidsplassene i privat sektor. Mange av arbeidsplassene er også i næringer som har hatt nedgang i Norge de siste 15 årene.
- Nettet er en del av bo- og arbeidsmarkedsregion Molde, og over 20 prosent av innbyggerne pendler dit. Litt over 11 prosent pendler til Sunndal. En sammenslåing kunne gjort at flere innbyggere kan leve hverdagen sin i samme kommune.

Økonomi

Fordeler

- Som egen kommune vil en fortsatt være herre i sitt eget «økonomiske hus». Blant annet har Nesset en del inntekter knyttet til kraft som bidrar til at kommunen i dag har inntekter over landsgjennomsnittet.

Ulemper

- Til tross for gode inntekter har Nesset stram økonomi, og har samlet hatt negativt driftsresultat fra 2011-2013. Driften må reduseres, og våre beregninger viser at det ut fra utgiftsbehovet skal være mulig å effektiviserer både på administrasjon og tjenester.
- Som egen kommune vil Nesset gå glipp av økonomiske virkemidler knyttet til kommunereformen (inndelingstilskudd, engangskostnader og reformstøtte). Inntektssystemet vil fra og med 2017 trolig være utformet slik at det blir relativt mer kostbart å være egen kommune (i hvert fall på den størrelsen Nesset er).
- Dersom Nesset slår seg sammen med en annen kommune, kan den nye kommunen «tjene» 6 millioner ekstra i konsesjonskraftsinntekter. Dersom Nesset består som egen kommune vil sannsynligvis inntektene knyttet til konsesjonskraft gå ned, siden innbyggertallet og dermed alminnelig el-forbruk går nedover.

Tjenesteproduksjon

Fordeler

- Nesset har på flere områder gode tjenester til innbyggerne sine, og ansatte og politikere vurderer tjenestene til å være av god kvalitet. Kunnskap om lokale forhold og nærhet til tjenestene for innbyggerne bidrar også til at innbyggerne mener de har et godt tjenestetilbud.

Ulemper

- Kommunen har utfordringer med rekruttering på flere områder, i tillegg til at det pekes på at kommunene har små og sårbare fagmiljø og dårlig evne til å håndtere nye krav og forventinger til kommunene.
- Noe av utfordringen med små og sårbare fagmiljøer har kommunene møtt ved å inngå interkommunalt samarbeid. Nesset er blant kommunene i Molde-regionen i dag med flest samarbeid på tjenesteområdene, blant annet på tjenester som barnevern, PPT, kulturskole, bibliotek og oppmåling. Dersom det interkommunale samarbeidet blir for omfattende, kan styring og samordning og koordinering av tilbud rundt brukerne bli en utfordring.
- Ansatte og politikere selv er negative til at kommunen er rustet til å møte framtidige utfordringer å ta på seg nye oppgaver. Overføring av flere oppgaver til kommunene, vil for Nesset sin del sannsynligvis bety ytterligere interkommunalt samarbeid.

Lokaldemokrati

Fordeler

- Nesset har et stort kommunestyre i forhold til innbyggertall. Det gjør at det vil være mulig å sikre både partipolitisk og geografisk representasjon i kommunestyret, og dermed nærhet mellom innbyggere og politikere. Det er også 6 partier/lister som er representert i kommunestyret, 5 partier og 1 lokal liste.
- Nesset har lagt til rette for medvirkning fra innbyggerne utover minstekravet på eldreråd og råd for personer med nedsatt funksjonsevne. Blant annet har kommunene ungdommens kommunestyre og næringsforum.
- Innbyggerne i Nesset (i følge Nesset kommunes innbyggerundersøkelse) har sterk tilhørighet til bygda og kommunen sin, og i mindre grad til nabokommunene.

Ulemper

- Nesset hadde ved forrige lokalvalg en valgdeltagelse under landsgjennomsnittet. Men det er liten grunn til å anta at denne vil endre seg ved en kommunesammenslåing.
- Det politiske handlingsrommet i Nesset oppleves som lite av politikerne. Det økonomiske og politiske handlingsrommet vil neppe bli styrket framover dersom utviklingen i kommunen fortsetter.
- Nesset har 43 ulike interkommunale samarbeidsløsninger. Det kan gi ulemper med demokratisk styring og kontroll, selv om man per i dag ikke opplever dette som et stort problem. Men eventuelle ulemper vil kunne forsterkes i framtiden på grunn av nye oppgaver og økt interkommunalt samarbeid. Nesset vil i liten grad være rustet til å ta på seg mange nye oppgaver uten bruk av interkommunalt samarbeid. Hjemmelen til pålagt interkommunalt samarbeid som utredes, kan være aktuell for kommuner på størrelse med Nesset.

Samlet vurdering

- De foregående sidene har vist at det er fordeler og ulemper knyttet til «Neset som egen kommune», men i lys av de overordnede målene i kommunereformen så er ulempene større enn fordelene. Som vist til i innledningen har regjeringen satt følgende mål for kommunereformen:
 - Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Bærekraftig og robuste kommuner
 - Styrket lokaldemokrati
- Neset er i dag en liten kommune, og sliter med nedgang i folketallet og arbeidsplasser. Det er en utvikling det er vanskelig å snu alene. Kommunen sliter med rekruttering og små og sårbare fagmiljøer, og med å prioritere utvikling framfor drift. En opplever også selv at kommunen ikke er rustet til å håndtere framtidige utfordringer og nye oppgaver.
- For å kompensere for små fagmiljøer, har kommunen inngått et rekke interkommunale samarbeid. Også på områder det ikke er så «vanlig» å samarbeide om. Et av målene til regjeringen med kommunereformen er å styrke lokaldemokratiet gjennom mindre interkommunalt samarbeid og flere oppgaver til kommunene. Dersom Neset skal påta seg flere oppgaver, vil det sannsynligvis føre til ytterligere interkommunalt samarbeid. På den andre siden er det positivt at Neset i dag har rom for bred partipolitisk tilstedeværelse og geografisk representativitet i kommunestyret.
- Økonomisk kan Neset sannsynligvis fortsette som egen kommunene en stund, blant annet på grunn av kraftinntekter og at det finnes rom for effektivisering. Men pilene har pekt feil retning de siste årene, med negativt driftsresultat, økt lånegjeld og redusert disposisjonsfond. Neset står derfor uansett ovenfor noen tøffe prioriteringer, og eiendomsskatten er allerede utvidet fra 2015. Denne trenden vil fortsette dersom man ikke snur nedgang i innbyggertallet til vekst. Dersom man velger å stå alene nå, vil kommunene gå glipp av de økonomiske virkemidlene i kommunereformen. De varsle endringene i inntektssystemet vil også potensielt gjør det vanskeligere å være en mindre kommune. Disse endringene vil bli kjent våren 2016.
- Samlet sett mener vi ikke at «Neset som egen kommune» er et alternativ som oppfyller målene ved kommunereformen.

Veien videre

Proessen rundt kommunesammenslåing

- En prosess knyttet til kommunesammenslåing kan bestå av følgende faser.
 - Sonderingsfase. Kartlegge sammenslåingsalternativ man ønsker å utrede, og avklare om det er interessant for de involverte kommunene. Det bør lages en fremdriftsplan for eventuell gjennomføring av hele sammenslåingsprosessen.
 - Utredningsfase – intensjonsavtale. Kartlegger fordeler og ulemper med kommunesammenslåing. Forhandlinger med sikte på å utarbeide en intensjonsavtale for bygging av en ny kommune.
 - Debattfase – vedtak om sammenslåing. Etter utarbeidelse av intensjonsavtale vil det være tid for debatt. I denne fasen bør innbyggerne høres for å kunne si sin mening om en eventuell sammenslåing. Se neste side.
 - Gjennomføringsfase – etablering av ny kommune. Perioden fra vedtaket er fattet om sammenslåing til den nye kommunen er en realitet. Denne fasen kan deles i planleggingsfase og implementeringsfase.
 - Driftsfase. Ordinær drift etter formelt godkjent sammenslåing.

Innbyggerhøringer

Det er anbefalt at innbyggerne får si sin mening om en kommunesammenslåing. Det kan gjøre på flere ulike måter. Figuren til venstre viser ulike former for høringsmåter i den loddrette akse, vurdert ut fra ulike kriterier i vannrette akse. 5 betyr at kriteriet er godt ivaretatt, mens 1 betyr at kriteriet er dårlig ivaretatt.

For eksempel vil opinionsundersøkelse ved telefonintervju kunne sikre et fullt representativt utvalg av befolkningen. Men det vil være en lite egna måte å gi innbyggerne kunnskap og innsikt om konsekvenser for sammenslåing, og rom for dialog. Innbyggerne får derimot i noe grad muligheten til å fremme sine synspunkter.

Vi anbefaler at innbyggerne blir hørt minst 2 ganger i prosessen. Først i en tidlig fase, hvor de både kan si sin mening om retningsvalg og hva som vil være viktig for dem i en sammenslåingsprosess. Deretter i forkant av endelig vedtak, hvor de kan si sin mening om det fremforhandlede resultatet.

Høringsmåter	Representativitet	Kunnskap og innsikt om konsekvenser	Betydning for dialog	Innbyggernes muligheter til å fremme sine synspunkter	Politikernes muligheter til å ta en selvstendig avgjørelse
Rådgivende folkeavstemming	4	1	1	1	1
Opinionsundersøkelse ved telefonintervju	5	1	2	2	3
Opinionsundersøkelse ved postale eller nettbaserte skjema	4	1	2	3	3
Utvida folkehøringer	3	3	4	4	4
Fokusgrupper	2	4	5	5	4
Høring	2	2	2	3	4

Kilde: Brandtzæg, Bent. 2014. Hvordan gjennomføre en kommunesammenslåing? Erfaringer og innspill fra frivillige sammenslåinger. TF-notat nr. 35/2014.

Intensjonsplan

- Utarbeidelse av en intensjonsplan er en viktig milepæl i en eventuell kommunesammenslåing. Det vil være et dokument som legger føringer for hvordan en ønsker å bygge den nye kommunen. For eksempel kan en intensjonsavtale inneholde følgende elementer:
 - Innledning – mål for sammenslåing
 - Sammenslåingstidspunktet
 - Avklaring rundt kommunesenter
 - Avklaring rundt kommunevåpen
 - Avklaring rundt kommunenavn
 - Størrelse på kommunestyret
 - Innhold i kommunesenteret – fordeling av tjenester andre steder i kommunen
 - Håndtering av ansatte
- Innholdet i intensjonsplanen må tilpasses lokale forhold, og hva innbyggere, ansatte og politikere er opptatt av å ha avklart i forkant av et vedtak om sammenslåing. For eksempel kan bruk av kraftinntekter være et slikt lokalt forhold for Nesset.

Videre prosess for Nesset

- Nesset kommunen har kommet godt i gang med prosessen rundt veivalg i kommunereformen. Denne utredningen, sammen med utredningene gjort for Molde-regionen, gir det faktagrunnlaget som er nødvendig for å ta videre valg. Det er viktig å huske at til slutt vil valg i forbindelse med kommunereformen være en politisk avgjørelse, utredninger gir fordeler og ulemper med ulike valg – men ikke noe fasitsvar.
- Involvering av innbyggerne i en eventuell sammenslåingsprosess er viktig. Nesset har allerede gjennomført en innbyggerundersøkelse i egen regi, og vil gjennomføre en i regi av NIVI analyse om veivalg i september. Kommunen har også etablert en egen fane på nettsidene som heter kommunereformen. Kommunen har lagt opp til å arrangere folkemøter for innbyggerne i slutten av mai/begynnelsen av juni.
- Neste avgjørelse for kommunestyret vil være å ta et retningsvalg. I praksis har kommunen følgende valgmuligheter:
 - Gå inn i forhandlinger om et alternativ
 - Gå inn i forhandlinger om flere alternativ (men dette vil være arbeidskrevende)
 - Velge å ikke delta i forhandlinger – i praksis på nåværende tidspunkt si nei til sammenslåing med de konsekvenser det får

Videre prosess

- Dersom kommunen velger å gå inn i forhandlinger, må det settes ned et forhandlingsutvalg. En må ha kommunevalget i september i bakhode når det gjelder tidspunkt for nedsettelse og hvilke personer som velges til å sitte i et forhandlingsutvalg. En kan for eksempel velge roller (ordfører, rådmann m.m.), og ikke personer.
- Oppstart av forhandlinger om en ny kommune bør skjer høsten 2015. Målet med forhandlinger er å avklare en del sentrale spørsmål knyttet til en kommunesammenslåing, og utarbeide en intensjonsavtale for en ny kommune. Se side 127. En slik intensjonsplan bør være klar vinteren 2016, slik at det er rom for innbyggerhøring og debatt før endelig vedtak i kommunestyret.
- Siste fase før endelig vedtak er innbyggerhøring og offentlig debatt. Innbyggerne bør få si sin mening om forhandlingsresultatet. Side 32 viser en vurdering av noen høringsmetoder.
- Mai/juni 2016: Endelig vedtak i kommunestyrene om endelig valg knyttet til kommunereformen.

Referanser

Referanser

- Brandtzæg, Bent. 2014. Hvordan gjennomføre en kommunesammenslåing? Erfaringer og innspill fra frivillige sammenslåinger. TF-notat nr. 35/2014.
- Brandtzæg, B., Aastvedt, A., Lie, K., Thorstensen, A. og Storm, H.N. 2011. Utgreiing av kommunestruktur i Ryfylke. TF-rapport nr. 282.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 2014. Kriterier for god kommunestruktur – delrapport fra ekspertutvalget for kommunereformen. Mars 2014.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 2014. Kriteriet for god kommunestruktur – sluttrapport fra ekspertutvalget for kommunereformen. Desember 2014.
- Langset, M., Ellis, I.O., Ståvi, J.M., Nilsen, J.K. og Vinsand, G. 2014. kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene. NIVI Rapport 2014:1.
- Leknes, E., Gjertsen, A., Holmen, A.K.T., Lindeløv, B., Aars, J., Sletnes, I. og Røiseland, A. 2013. Interkommunalt samarbeid – konsekvenser, muligheter og utfordringer. IRIS-rapport 2013/008.
- Meld.St.14 (2014.2015) Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner
- Vinsand, G. og Langset, M. 2013. *Status for interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal*. NIVI-rapport 2013:3.

Nettsider

- Ny kommune, utredningsverktøy for sammenslåing av kommuner – utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
<http://www.nykommune.no/>. (Lastet ned 15.04.15)
- Visveg.no - ruteplanlegger fra Statens Vegvesen.
<http://visveg.vegvesen.no/Visveg/mapviewer.jsf?width=1920&height=1030>. (Lastet ned 04.05.15)
- Informasjon om Nettet næringsforening.
<https://nesetnaeringsforum.wordpress.com/>. (Lastet ned 4.5.2015)
- Informasjon om valg 2015 i Nettet kommune.
<http://www.nettet.kommune.no/politikk/valg/>. (Lastet ned 6.5.2015)
- Innbyggerundersøkelse gjennomført av Nettet kommune.
<http://www.nettet.kommune.no/kommune-reformen/innbyggerundersokelser/>. (Lastet ned 6.5.2015)

Vedlegg

Vedlegg 1 – oversikt over interkommunale samarbeid

Interkommunale samarbeid

Samarbeidsområde	Kommuner som er med
RIUA-Romsdal	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Nesset og Sandøy
NIUA-Nordmøre	Eide, Sunndal og Nesset. Flere kommuner på Nordmøre
Møre og Romsdal 110-sentral	Alle kommunene i Møre og Romsdal
Brannsamarbeid	Molde og Nesset
Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap IKS (RIR)	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Nesset, Eide og Gjemnes
Driftsassistanse for vann og avløp	Alle kommunene i Møre og Romsdal
Kystlab AS	Molde, Fræna, Rauma, Nesset, Aukra, Midsund, Eide og Sunndal
Samspleis AS (samferdselsbygger Nordmøre og Romsdal)	Molde, Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Midsund, Nesset, Rauma, Sunndal, Vestnes +
Energi 1 Kraft AS	Kraftselskap i Romsdal og på Nordmøre
Oppmåling	Nesset og Gjemnes
Tilsyn byggesak 1	Molde, Midsund, Vestnes, Nesset, Rauma og Sandøy
Interkommunal plan for sjøareal – Romsdalsfjorden	Molde, Midsund, Vestnes, Nesset og Rauma
Interkommunalt kommuneplan for sjøarealene på Nordmøre	Eide, Sunndal, Gjemnes, Nesset og kommuner på Nordmøre
IKA Møre og Romsdal (arkiv)	Alle kommunene i Møre og Romsdal
Kunnskapsnett Romsdal	Molde, Eide, Nesset, Rauma, Vestnes, Midsund, Aukra, Fræna og Gjemnes
ROR PPT (kunnskapsnettverk)	Molde, Eide, Nesset, Rauma, Vestnes, Midsund, Aukra, Fræna og Gjemnes

Interkommunale samarbeid

Samarbeidsområde	Kommuner som er med
PPT	Nesset, Sunndal + Tingvoll
Salg av VOL-tjenester – interkommunalt voksenopplæring (IKVO)	Kommunene i Romsdal og på Nordmøre
Tøndergård skole	Molde, Eide, Nesset, Rauma, Vestnes, Midsund, Aukra, Fræna og Gjemnes
Syn- og audiotjenester	Alle kommunene i Møre og Romsdal
Kjøp av barneskoleplasser	Nesset og Rauma
Barnevern	Nesset, Sunndal og Tingvoll
Krisesenter	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Nesset, Eide, Sunndal, Gjemnes + Sandøy
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep	Alle kommunene i Møre og Romsdal
Felles legevakt	Molde, Fræna, Eide og Nesset
Psykisk utviklingshemmede	Molde, Nesset og Gjemnes
Bofellesskap	Molde, Midsund, Nesset og Gjemnes
ACT-team	Molde, Fræna, Eide, Midsund, Aukra, Vestnes, Rauma, Nesset, Gjemnes, Sunndal + Helse Møre og Romsdal
Kjøp av fysioterapitjenester	Fra Molde ved behov
ROR-samhandling	Molde, Fræna, Rauma, Vestnes, Aukra, Midsund, Eide og Nesset
Bibliotek	Nesset og Sunndal
Bjørnsonfestivalen	Nesset, Molde + eksterne
Romsdalsmuseet	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Nesset + Sandøy
Kulturskolesamarbeid (faglig)	Molde, Eide, Nesset/Gjemnes, Rauma, Vestnes, Midsund, Aukra, Fræna og Sunndal

Interkommunale samarbeid

Samarbeidsområde	Kommuner som er med
Kulturskolen	Neset og Gjemnes
Dovrefjellområdet	Rauma, Neset, Sunndal + kommuner i Oppland, Hedmark og fylkeskommuner
Friluftsrådet i Nordmøre og Romsdal	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Neset, Eide, Gjemnes + Sandøy, Averøy og Kristiansund
Romsdalsorkesteret	Aukra, Vestnes, Molde, Midsund, Rauma, Fræna, Gjemnes, Neset + Sandøy
ROR innkjøpsamarbeid	Molde, Rauma, Neset, Midsund og Aukra
IKT ORKidé	Eide, Gjemnes, Sunndal, Neset, Fræna og kommuner på Nordmøre
GassROR IKS	Molde, Aukra, Midsund, Fræna, Eide, Neset, Rauma og Vestnes + Møre og Romsdal fylkeskommune
Molde og Romsdal havn IKS	Molde, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma og Neset
Molde lufthavnsutvikling	Molde, Fræna, Rauma, Vestnes, Eide, Neset, Aukra, Midsund, Gjemnes + andre eiere
Visit Nordmøre & Romsdal AS	Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Midsund, Molde, Neset, Rauma, Sunndal, Vestnes + flere andre kommuner
Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal	Molde, Vestnes, Rauma, Neset, Sunndal, Eide, Gjemnes, Fræna og Aukra
Kontrollutvalgssekretariat for Romsdal	Molde, Vestnes, Rauma, Neset, Sunndal, Eide, Gjemnes, Fræna og Aukra
Romsdal regionråd (ROR)	Neset, Molde, Eide, Fræna, Midsund, Aukra, Vestnes og Rauma